

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

2018. gada 25. oktobrī*

Prasība atcelt tiesību aktu un prasība atlīdzināt zaudējumus – *EUSC* personāls – Līgumdarbinieki – Savienības tiesu kompetence – Kopējā ārpolitika un drošības politika – LES 24. pants – LESD 263., 268., 270. un 275. pants – Pamattiesību hartas 47. pants – Vienlīdzīga attieksme – Lēmums 2014/401/KĀDP un Lēmums 2009/747/KĀDP – *EUSC* Apelācijas padome – Iebilde par prettiesiskumu – Lūgums sniegt palīdzību – Administratīvās izmeklēšanas kārtība – Atceļšana no amata uz laiku – Disciplinārlieta – Atstādināšana no amata – Labas pārvaldības princips – Objektivitātes prasība – Tiesības tikt uzklausītam – Piekļuve lietas materiāliem – Ārpuslīgumiskā atbildība – Priekšlaicīgi prasījumi par kaitējuma atlīdzināšanu – Morālais kaitējums

Lieta T-286/15

KF, ko pārstāv *A. Kunst*, advokāts, un *N. Macaulay*, barrister,

prasītāja,

pret

Eiropas Savienības Satelītc centru (*EUSC*), ko pārstāv *L. Defalque* un *A. Guillerme*, advokāti,

atbildētājs,

ko atbalsta

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv *F. Naert* un *M. Bauer*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

par, pirmkārt, prasību, kura ir pamatota ar LESD 263. pantu un kurā ir lūgts atcelt *EUSC* direktora 2013. gada 5. jūlija lēmumu uzsākt disciplinārlietu pret prasītāju, atcelt prasītāju no amata uz laiku un noraidīt viņa lūgumu sniegt palīdzību un 2014. gada 28. februāra lēmumu atstādināt prasītāju no amata, kā arī *EUSC* Apelācijas padomes 2015. gada 26. janvāra lēmumu, ar ko ir apstiprināti šie lēmumi, un, otrkārt, prasību, kura ir pamatota ar LESD 268. pantu un kurā ir lūgts atlīdzināt iespējami nodarīto kaitējumu.

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *S. Žervazoni* [*S. Gervasoni*], tiesneši *L. Madise* [*L. Madise*], *R. da Silva Pasašs* [*R. da Silva Passos*] (referents), *K. Kovalika-Baņčika* [*K. Kowalik-Bańczyk*] un *K. Makioki* [*C. Mac Eochaidh*],

sekretāre: *S. Spiropula* [*S. Spyropoulos*], administratore,

* Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu un 2017. gada 26. oktobra tiesas sēdi,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

I. Tiesvedības priekšvēsture

A. Par Eiropas Savienības Satelītcentru

- 1 Eiropas Savienības Satelītcentrs (*EUSC*) tika izveidots ar Rietumeiropas Savienības (turpmāk tekstā – “RES”) ministru padomes 1991. gada 27. jūnija Lēmumu par satelītu datu izmantošanas centra izveidi, kas pieņemts, pamatojoties uz minētās padomes 1990. gada 10. decembra Lēmumu par sadarbību kosmosa jomā RES iekšienē. Saskaņā ar RES ministru padomes 1991. gada 27. jūnija lēmumu RES satelītcentrs tika izveidots kā RES palīgstruktūra, un tam nebija no RES nošķirtas juridiskas personas statusa.
- 2 Marseļā (Francija) 2000. gada 13. novembrī sniegtajā paziņojumā RES ministru padome norādīja uz Eiropas Savienības Padomes 2000. gada 10. novembra vienošanos pēc būtības par tāda satelītcentra izveidi Eiropas Savienības aģentūras formā, kuram piemīt elementi, kas ir raksturīgi centram, kāds izveidots RES iekšienē.
- 3 Tādējādi *EUSC* tika izveidots ar Padomes Vienoto rīcību 2001/555/KĀDP (2001. gada 20. jūlijs) (OV 2001, L 200, 5. lpp.), un tas sāka darboties 2002. gada 1. janvārī. Minētās vienotās rīcības 4. apsvērumā ir norādīts, ka “Eiropas Savienības Satelītcentram jāpiešķir juridiskas personas statuss, tomēr saglabājot ciešu saikni ar Padomi un pienācīgi ņemot vērā Eiropas Savienības un tās iestāžu vispārējos politiskos pienākumus”.
- 4 2010. gada 30. martā RES dalībvalstis ar kopīgu paziņojumu darīja zināmu šīs organizācijas darbības izbeigšanu no 2011. gada 30. jūnija it īpaši tāpēc, ka “ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā sākās jauns posms Eiropas drošībai un aizsardzībai”.
- 5 Pēc tam Padome pieņēma Lēmumu 2014/401/KĀDP (2014. gada 26. jūnijs) par *EUSC* un ar ko atceļ Vienoto rīcību 2001/555/KĀDP par Eiropas Savienības Satelītcentra izveidi (OV 2014, L 188, 73. lpp.), kas šobrīd ir tiesiskais regulējums, kurš piemērojams *EUSC*.
- 6 No šī lēmuma 2. apsvēruma un 5. panta izriet, ka *EUSC* darbojas kā “autonoma Eiropas spēja” un ka tam ir tiesības spēja, kas ir vajadzīga tā funkciju veikšanai un mērķu sasniegšanai.
- 7 Saskaņā ar minētā lēmuma 2. panta 1. un 3. punktu *EUSC* galvenie uzdevumi ir atbalstīt Savienības lēmumu pieņemšanas procesu un rīcību kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) jomā un it īpaši kopējās drošības un aizsardzības politikas (KDAP) jomā, tostarp Savienības krīzes pārvarēšanas misijās un operācijās, attiecīgi pēc Padomes un Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos lūguma nodrošinot produktus un pakalpojumus, kuri rodas attiecīgo kosmosa resursu un papilddatu, tostarp satelītu uzņēmumu un aerouzņēmumu, izmantošanas rezultātā, un ar tiem saistītus pakalpojumus.
- 8 Lēmuma 2014/401 3. panta 1. un 2. punktā ir precizēts, ka Politikas un drošības komiteja (PDK) Padomes pakļautībā veic *EUSC* darbības politisko uzraudzību un izdod politiskas norādes par *EUSC* prioritātēm, savukārt Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos tam dod norādes par operatīvo vadību.

- 9 *EUSC* veido trīs operatīvās nodaļas, proti, operatīvā nodaļa, spēju attīstības nodaļa un informācijas tehnoloģiju nodaļa. Turklāt *EUSC* ietilpst administratīvā nodaļa un finanšu nodaļa.
- 10 Saskaņā ar Lēmuma 2014/401 7. panta 3. punktu *EUSC* direktors ir tā juridiskais pārstāvis. Saskaņā ar Lēmuma 2014/401 7. panta 4. punktu un 6. punkta otrās daļas e) apakšpunktu šis pats direktors, pirmkārt, atbild par visu pārējo *EUSC* personāla locekļu pieņemšanu darbā un, otrkārt, atbild par visiem jautājumiem attiecībā uz personālu.
- 11 Runājot par *EUSC* personālu, saskaņā ar Lēmuma 2014/401 8. panta 1. un 3. punktu to veido līgumdarbnieki, ko ieceļ *EUSC* direktors, kā arī norīkoti eksperti. Šī lēmuma 8. panta 5. punktā Valdei ir piešķirta kompetence pēc direktora ieteikuma izstrādāt noteikumus attiecībā uz *EUSC* personālu, kurus pieņem Padome. Pamatojoties uz identisku noteikumu, Padome atbilstoši Vienotajai rīcībai 2001/555 pieņēma Lēmumu 2009/747/KĀDP (2009. gada 14. septembris) par *EUSC* Civildienesta noteikumiem (OV 2009, L 276, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “*EUSC* Civildienesta noteikumi”).
- 12 Runājot par strīdiem starp *EUSC* un tā darbiniekiem jautājumos par *EUSC* Civildienesta noteikumiem, *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 5. punktā ir paredzēts:
- “Ja visas pirmās pārsūdzības iespējas (iekšēja administratīva apelācija) ir izsmeltas, darbiniekam ir tiesības vērsties [*EUSC*] Apelācijas padomē, lai panāktu domstarpību izšķiršanu.
- Šis struktūras sastāvs, darbība un īpašās procedūras ir izklāstītas X pielikumā.”
- 13 *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktā ir paredzēts:
- “Apelācijas padomes lēmumi ir saistoši abām pusēm. Tos nevar pārsūdzēt. Apelācijas padome var:
- atcelt vai apstiprināt lēmumu, par kuru iesniegta sūdzība;
 - likt [*EUSC*] atlīdzināt visus darbiniekam nodarītos materiālos zaudējumus, kas viņam radušies, sākot no dienas, kad atceltais lēmums bija stājies spēkā;
 - noteikt, ka [*EUSC*] Apelācijas padomes noteiktā apjomā ir jāatlīdzina prasības iesniedzēja pamatotie izdevumi [..].”
- 14 *EUSC* Civildienesta noteikumu X pielikuma 1. punktā ir noteikts:
- “Apelācijas padome ir pilnvarota izšķirt domstarpības, kas radušās, pārkāpjot šos Civildienesta noteikumus vai Civildienesta noteikumu 7. pantā paredzētos līgumus. Šajā sakarībā tās kompetencē ir apelācijas, ko esošie vai bijušie darbinieki vai viņu mantinieki un/vai pārstāvji ir iesnieguši par direktora lēmumu.”
- 15 *EUSC* Civildienesta noteikumu X pielikuma 4. punkta b) apakšpunktā ir arī paredzēts, ka apelācijas iesniedzējs “20 dienu laikā kopš paziņojuma saņemšanas par lēmumu, par ko iesniegta sūdzība, [..] var iesniegt rakstisku lūgumu [*EUSC* Apelācijas padomei (turpmāk tekstā – “Apelācijas padome”)] par minētā lēmuma atcelšanu vai grozīšanu. [; š]o lūgumu adresē [*EUSC*] administrācijas un personāla vadītājam, kas apstiprina lūguma saņemšanu un uzsāk Apelācijas padomes sasaukšanas procedūru”.
- 16 Visbeidzot, runājot par *EUSC* Apelācijas padomes sastāvu, no *EUSC* Civildienesta noteikumu X pielikuma 2. punkta a), b) un e) apakšpunkta izriet, ka tajā ietilpst priekšsēdētājs un divi locekļi, ko ieceļ *EUSC* Valde uz diviem gadiem, un viņi nav *EUSC* personāls, un ka Apelācijas padomes priekšsēdētāja un locekļu atalgojumu nosaka *EUSC* Valde.

B. Tiesvedības rašanās fakti un apstrīdētie lēmumi

- 17 Prasītāju – KF – *EUSC* pieņēma darbā kā līgumdarbinieci uz trim gadiem no 2009. gada 1. augusta par administratīvās nodaļas vadītāju. Pārbaudes laika beigās 2010. gada 31. janvārī *EUSC* direktors prasītāju apstiprināja amatā un šajā ziņā norādīja, ka prasītāja “strādā iejūtīgi un diplomātiski, vienlaikus tomēr ievērojot stingrību savu lēmumu paziņošanā”.
- 18 Veicot ikgadējo novērtēšanu par 2010. gadu, *EUSC* direktora vietnieks par prasītāju 2011. gada 28. martā sagatavoja novērtējuma ziņojumu, saskaņā ar kuru viņas vispārējais sniegums tika atzīts par nepietiekamu, un viņai tika piešķirta viszemākā atzīme. Direktora vietnieks uzskatīja, ka, “ņemot vērā administratīvās jomas jautājumu plašo klāstu, ir ārkārtīgi svarīgi, lai [KF] [...] uzticētos savam personālam tā darba veikšanā, kam personāls [ir] pilnībā kompetents”, un ka “īpaši ir jāņem vērā cilvēku savstarpējās attiecības galvenokārt ļoti jutīgā starptautiskā kontekstā, lai novērstu nevajadzīgu saspilējumu personu starpā”. Prasītāja apstrīdēja šos secinājumus un veidu, kādā tika veikts vērtējums.
- 19 2012. gada 27. martā, veicot ikgadējo novērtēšanu par 2011. gadu, *EUSC* direktora vietnieks attiecībā uz prasītāju sniedza pozitīvu vērtējumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un uzskatīja, ka, ņemot vērā viņas pieliktās pūles, viņas vispārējais sniegums ir labs. Viņš arī precizēja, ka šīm pūlēm, “lai administratīvu vienību vadītu labāk, ir jābūt būtiskām”, un ka “viņas vadības forma vēl joprojām vairākkārt izraisa vispārējas sūdzības, kas atsevišķos gadījumos tiek uztvertas kā pastāvīgs profesionālais spiediens”. Runājot par to novērtējuma ziņojuma daļu, kas ir veltīta korektumam un cilvēku savstarpējām attiecībām, direktora vietnieks norādīja, ka prasītājai ir jāpieliek patiesas pūles savas nodaļas vadīšanā, lai izvairītos no nepamatota spiediena un vairāk uzticētos saviem kolēģiem. Prasītāja darīja zināmus arī savus apsvērumus uz šī novērtējuma ziņojuma malām, norādot, ka cilvēku savstarpējās attiecības viņas nodaļā, viņasprāt, ir ļoti labas, bet saziņa ar citiem nodaļu vadītājiem bieži vien ir “saspilētāka, balstīta uz pārpratumiem, dažreiz pārspilēta ar neskaidrām elektroniskā pasta vēstulēm, kas rada aizdomas un apvainojumus un tādējādi bojā attiecības”.
- 20 2012. gada 24. maijā prasītājas līgums tika pagarināts uz četriem gadiem līdz 2016. gada 31. jūlijam.
- 21 Veicot ikgadējo novērtēšanu par 2012. gadu, *EUSC* direktors ar 2012. gada 17. oktobra iekšējo piezīmi lika direktora vietniekam no darbiniekiem savākt informāciju par korektumu un cilvēku savstarpējām attiecībām *EUSC* iekšienē. Šajā iekšējā piezīmē *EUSC* direktors norādīja, ka īpaša uzmanība ir jāpievērš to darbinieku situācijai, kuri ir atbildīgi par vadību, it īpaši nodaļu vadītājiem, attiecīgā gadījumā identificējot iespējamās psiholoģiskā spiediena vai vardarbības situācijas, kas var viņu padotajiem var izraisīt satraukumu, pašcieņas zaudēšanu, motivācijas zudumu un pat bailes.
- 22 2012. gada 14. novembrī divpadsmit *EUSC* darbinieki nosūtīja direktoram un direktora vietniekam sūdzību, lai darītu zināmu “sarežģīto situāciju, kādā [viņi] [atrodas] jau trīs gadus, [savā] ierastajā profesionālajā darbībā”, precizējot, ka šī situācija “izriet no administratīvās nodaļas vadītājas [KF] rīcības un uzvedības”.
- 23 2013. gada sākumā *EUSC* direktora vietnieks reaģēja uz iepriekš minēto 2012. gada 17. oktobra iekšējo piezīmi jautājumā par korektumu un cilvēku savstarpējām attiecībām, 40 *EUSC* darbiniekiem, kas strādā vairākās nodaļās, nosūtot aptaujas lapu un lūdzot viņus, atbildot uz jautājumiem ar atbilžu variantiem, novērtēt viņu savstarpējās attiecības ar savu nodaļas vadītāju. Ar 2013. gada 7. marta iekšējo piezīmi *EUSC* direktora vietnieks informēja *EUSC* direktoru, ka, ņemot vērā šajā aptaujas lapā sniegtās atbildes, “ir skaidri redzams, ka pastāv reāla problēma savstarpējās attiecībās ar administratīvās nodaļas vadītāju, [KF], ņemot vērā vispārējās administratīvās nodaļas darbinieku negatīvās atbildes”.
- 24 Ar 2013. gada 8. marta iekšējo piezīmi *EUSC* direktors, pamatojoties uz *EUSC* Civildienesta noteikumu 27. pantu, lūdza *EUSC* direktora vietnieku attiecībā uz prasītāju uzsākt administratīvu izmeklēšanu.

- 25 Administratīvās izmeklēšanas ietvaros 2013. gada 12. jūnijā 24 *EUSC* darbiniekiem tika nosūtīta aptaujas lapa ar atbilžu variantiem, lai noskaidrotu, vai viņi ir sastapušies ar prasītājas (norādot viņas vārdu) konkrēta veida rīcību un vai viņi ir konstatējuši konkrētas sekas, ko uz viņiem pašiem vai citiem darbiniekiem ir atstājusi attiecīgā rīcība. Aptaujas lapās darbinieki bija aicināti arī sniegt jebkādas liecības vai jebkādus pierādījumus, lai apliecinātu savas atbildes. Darbiniekiem atbildes bija jāsniedz līdz 2013. gada 20. jūnijam, un no 24 aptaujātajiem 6 nesniedza atbildes.
- 26 Pa to laiku, atbildot uz savu ikgadējo novērtējumu par 2012. gadu, saskaņā ar kuru prasītājas vispārējais sniegums atkal tika uzskatīts par nepietiekamu, viņa ar 2013. gada 20. marta vēstuli, pirmkārt, apstrīdēja minēto vērtējumu un, otrkārt, lūdza *EUSC* direktoru veikt pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai izbeigtu pret viņu vērsto vardarbību.
- 27 2013. gada 2. jūlijā *EUSC* direktora vietnieks pabeidza savu izmeklēšanu, secinot, ka prasītājai pārmestie fakti ir pierādīti. Saskaņā ar izmeklēšanas ziņojumu prasītāja īstenoja “apzinātu, atkārtotu, ilgstošu vai sistemātisku [rīcību] [..], lai diskreditētu vai nopeltu attiecīgās personas”, “ši rīcība, kas tiek piedēvēta [KF], [ir] apstiprināta un, ņemot vērā tās raksturu, biežumu un tās ietekmi uz dažiem no personāla locekļiem, raksturo psiholoģisku vardarbību”.
- 28 Ar *EUSC* direktora 2013. gada 3. jūlija elektroniskā pasta vēstuli, kam bija pievienots izmeklēšanas ziņojums, prasītāja tika informēta par administratīvās izmeklēšanas ziņojumā izdarītajiem secinājumiem. Šajā pašā elektroniskā pasta vēstulē *EUSC* direktors uzaicināja prasītāju uz interviju 2013. gada 5. jūlijā, lai turpinātu *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pantā paredzēto procedūru.
- 29 Ar 2013. gada 5. jūlija lēmumu *EUSC* direktors norādīja, ka izmeklēšanas beigās *EUSC* direktora vietnieks ir secinājis, ka prasītājai pārmestā rīcība ir apstiprināta un, ņemot vērā tās raksturu, biežumu un tās ietekmi uz dažiem *EUSC* darbiniekiem, veido psiholoģisku vardarbību. Pamatojoties uz šiem iemesliem un pēc prasītājas uzklaušanās tajā pašā dienā, viņš nolēma, pirmkārt, uzsākt disciplinārlietu pret prasītāju disciplinārlietu kolēģijā (turpmāk tekstā – “lēmums par disciplinārlietas uzsākšanu”) un, otrkārt, atcelt prasītāju no amata uz laiku, saglabājot viņas atalgojumu (turpmāk tekstā – “lēmums par atcelšanu no amata uz laiku”).
- 30 2013. gada 23. augustā *EUSC* direktors lēma par disciplinārlietu kolēģijas sastāvu un par to informēja prasītāju.
- 31 2013. gada 28. augustā prasītāja iesniedza *EUSC* direktoram administratīvu sūdzību par 2013. gada 5. jūlija lēmumiem par disciplinārlietas uzsākšanu un par atcelšanu no amata uz laiku, par 2013. gada 23. augusta lēmumu par disciplinārlietu kolēģijas sastāvu, kā arī par lēmumu, ar kuru *EUSC* direktors esot netieši noraidījis viņas lūgumu sniegt palīdzību saistībā ar iespējamu psiholoģisku vardarbību.
- 32 2013. gada 11. septembrī disciplinārlietu kolēģijas sastāvs tika galīgi apstiprināts, jo bija konstatēts, ka prasītāja nav apstrīdējusi nevienu sākotnēji izraudzīto atsevišķo locekli.
- 33 Ar 2013. gada 4. oktobra vēstuli *EUSC* direktors noraidīja prasītājas 2013. gada 28. augustā iesniegto administratīvo sūdzību. Viņš uzskatīja, ka lēmumi par disciplinārlietas uzsākšanu un par atcelšanu no amata uz laiku ir pamatoti ar informāciju, kas bija ietverta administratīvās izmeklēšanas ziņojumā. Runājot par lūgumu sniegt palīdzību saistībā ar iespējamu vardarbību, *EUSC* direktors uzskatīja, ka iepriekšējās izmeklēšanas beigās, kas tika veikta, pamatojoties uz šo lūgumu, nekāda *EUSC* darbinieku rīcība nevar būt pret prasītāju vērstā vardarbība.
- 34 2013. gada 25. oktobrī *EUSC* direktors vērsās disciplinārlietu kolēģijā ar ziņojumu, ko viņš nosūtīja arī prasītājai saskaņā ar *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 10. pantu.

- 35 2013. gada 1. novembrī prasītāja nosūtīja vēstuli disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētājam, lūdzot viņu piešķirt viņai vismaz 45 dienu termiņu savas aizstāvības sagatavošanai. Viņa lūdza izsniegt arī visu administratīvās izmeklēšanas laikā izmantoto dokumentu kopijas, uzaicināt uz disciplinārlietu kolēģiju 12 darbiniekus, kas 2012. gada 14. novembrī bija parakstījuši pret viņu vērsto sūdzību, un 18 darbiniekus, kuri administratīvās izmeklēšanas ietvaros bija aizpildījuši aptaujas lapu ar atbilžu variantiem, un visbeidzot izpaust to 6 darbinieku identitāti, kas bija atteikušies aizpildīt šo aptaujas lapu.
- 36 Ar 2013. gada 21. novembra vēstuli *EUSC* administrācijas vadītājs atteica prasītājai piekļuvi viņas elektroniskā pasta vēstulēm un citiem dokumentiem viņas datorā, kā arī viņas darba mobilajam tālrunim.
- 37 Ar 2013. gada 28. novembra vēstuli disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētājs informēja prasītāju, ka 2014. gada 13. vai 14. janvārī disciplinārlietu kolēģijā tiks rīkota uzklaušīšana. Šajā pašā vēstulē viņš prasītāju lūdza iesniegt savus rakstveida apsvērumus disciplinārlietu kolēģijai vismaz vienu nedēļu pirms uzklaušīšanas rīkošanas. Prasītāja savus rakstveida apsvērumus darīja zināmus 2013. gada 21. decembrī.
- 38 2013. gada 2. decembrī prasītāja cēla prasību Apelācijas padomē, pirmkārt, par *EUSC* direktora 2013. gada 4. oktobra lēmumu, ar ko tika noraidīta viņas sūdzība par lēmumiem par atcelšanu no amata uz laiku, par disciplinārlietas uzsākšanu un lūguma sniegt palīdzību noraidīšanu un, otrkārt, par 2013. gada 21. novembra lēmumu, kurš minēts šī sprieduma 36. punktā.
- 39 Ar 2013. gada 9. decembra vēstuli prasītāja lūdza disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētāju pārnest uzklaušīšanu. Viņa norādīja arī trīspadsmit liecinieku vārdus, kurus viņa lūdza uzaicināt.
- 40 Ar 2013. gada 16. decembra vēstuli disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētājs saglabāja uzklaušīšanas norises datumu, kas bija noteikts 2014. gada 13. vai 14. janvārī, un informēja prasītāju par savu lēmumu uzklaušīt divus no lieciniekiem, kā viņa to bija lūgusi.
- 41 Ar 2013. gada 17. decembra elektroniskā pasta vēstuli prasītāja lūdza disciplinārlietu kolēģijas priekšsēdētāju atkāpties no minētās kolēģijas locekļa funkcijām, ņemot vērā, ka viņš ir iesaistīts pret viņu uzsāktā procedūrā. Prasītāja arī atkārtoti pauda savu lūgumu uzklaušīt lieciniekus un uzsvēra, ka nav saņēmusi nekādus paskaidrojumus par kritērijiem, kas izmantoti, lai noraidītu šo lūgumu.
- 42 Tajā pašā dienā prasītāja *EUSC* direktoram nosūtīja sūdzību par disciplinārlietu kolēģijas 2013. gada 16. decembra lēmumu, kas ir atgādināts šī sprieduma 40. punktā.
- 43 Pēc uzklaušīšanas, kas notika 2014. gada 13. janvārī, disciplinārlietu kolēģija 2014. gada 4. februārī izdeva motivētu atzinumu, saskaņā ar kuru tā, pirmkārt, vienprātīgi uzskatīja, ka prasītāja nav izpildījusi savus profesionālos pienākumus un, otrkārt, ieteica, ka viņa būtu jāpazemina amatā vismaz par divām pakāpēm, lai vairs neieņemtu amatu, kas ir saistīts ar vadītājas pienākumu pildīšanu.

44 Pēc prasītājas uzklaušanās 2014. gada 25. februārī, *EUSC* direktors 2014. gada 28. februārī viņu atstādināja no amata disciplināru iemeslu dēļ (turpmāk tekstā – “lēmums par atstādināšanu no amata”), lēmumam stājoties spēkā pēc mēneša no minētā datuma. Šajā lēmumā *EUSC* direktors uzskatīja šādi:

“Ņemot vērā Jūsu pienākumu neizpildes smagumu, kā tas izriet no direktora ziņojuma disciplinārlietu kolēģijai, kuru apstiprina disciplinārlietu kolēģijas motivēts atzinums, neiespējamību Jūs pārcelt tāda līmeņa amatā ar atbilstošu atbildību, kāds ir piedāvāts disciplinārlietu kolēģijas atzinumā, un Jūsu atteikšanos atzīt, ka Jūsu rīcība ir bijusi neatbilstoša, es saskaņā ar [*EUSC* Civildienesta noteikumu] IX pielikuma 7. pantu nolemju Jums noteikt šādu sodu:

– atstādināšana no amata, kas izraisa Jūsu līguma ar *EUSC* izbeigšanu.

[Jūsu] līgums saskaņā ar [*EUSC* Civildienesta noteikumu] 7. panta 3. punkta a) apakšpunkta vii) punktu tiks izbeigts pēc viena mēneša, skaitot no šī lēmuma paziņošanas.”

45 Par lēmumu par atstādināšanu no amata prasītāja 2014. gada 17. aprīlī iesniedza administratīvu sūdzību, ko *EUSC* direktors ar 2014. gada 4. jūnija lēmumu noraidīja. 2014. gada 12. jūnijā prasītāja lēmumu par atstādināšanu no amata apstrīdēja Apelācijas padomē.

46 Ar 2015. gada 26. janvāra lēmumu (turpmāk tekstā – “Apelācijas padomes lēmums”), kas prasītājai tika paziņots 2015. gada 23. martā, Apelācijas padome noraidīja prasītājas prasījumus atcelt lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu un lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku. Turklāt, noraidījusi visus pamatus, ko prasītāja bija izvirzījusi pret lēmumu par atstādināšanu no amata, Apelācijas padome daļēji atcēla minēto lēmumu tikai tāpēc, ka tā spēkā stāšanās datums bija noteikts 2014. gada 31. martā, nevis 4. aprīlī.

II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

47 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2015. gada 28. maijā, prasītāja cēla šo prasību.

48 Ar atsevišķu dokumentu, kas tika iesniegts 2015. gada 4. jūnijā, prasītāja iesniedza pieteikumu par anonimitātes piemērošanu, kurš tika apmierināts ar Vispārējās tiesas 2015. gada 29. jūlija lēmumu.

49 Ar 2016. gada 13. janvāra lēmumu, kas pieņemts atbilstoši Reglamenta 69. panta d) punktam, ļāvusi lietas dalībniekiem iesniegt savus apsvērumus, Vispārējā tiesa apturēja šo lietu, līdz tiks pieņemts nolēmums, ar kuru tiks pabeigta tiesvedība lietā C-455/14 P, H/Padome un Komisija. Pēc 2016. gada 19. jūlija sprieduma H/Padome un Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569) pasludināšanas tiesvedība tika atsākta.

50 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2016. gada 21. aprīlī, Padome lūdza atļauju iestāties šajā tiesvedībā *EUSC* prasījumu atbalstam.

51 Pēc sākotnēji izraudzītā tiesneša referenta amata pienākumu pildīšanas beigām šī lieta tika nodota jaunam tiesnesim referentam, kas darbojas devītajā palātā, kurai līdz ar to tā tika nodota.

52 Ar 2016. gada 27. oktobra rīkojumu Vispārējās tiesas devītās palātas priekšsēdētājs Padomei ļāva iestāties lietā.

53 2017. gada 17. jūlijā Vispārējā tiesa nodeva lietu izskatīšanai devītajai palātai paplašinātā sastāvā.

54 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- atcelt lēmumu, ar ko noraidīts viņas lūgums sniegt palīdzību, lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu, lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, lēmumu par atstādināšanu no amata un Apelācijas padomes lēmumu (turpmāk tekstā kopā – “apstrīdētie lēmumi”);
- attiecīgā gadījumā atcelt, pirmkārt, *EUSC* direktora 2013. gada 4. oktobra lēmumu, ar kuru noraidīta viņas sūdzība par lēmumu, ar ko noraidīts viņas lūgums sniegt palīdzību, lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu un lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, kā arī, otrkārt, *EUSC* direktora 2014. gada 4. jūnija lēmumu, ar kuru ir noraidīta viņas sūdzība par lēmumu par atstādināšanu no amata;
- piespriest *EUSC* viņai samaksāt summu, kas atbilst nesaņemtajam atalgojumam, kā mantisko kaitējumu un 500 000 EUR par nodarīto morālo kaitējumu;
- piespriest *EUSC* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kam pieskaitīti procenti, kuri aprēķināti atbilstoši 8 % likmei.

55 *EUSC* prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- noraidīt prasītājas celto prasību atcelt tiesību aktu un prasību par zaudējumu atlīdzību, “ņemot vērā, ka ES Vispārējai tiesai nav kompetences tās izskatīt”;
- pakārtoti noraidīt prasību kā daļēji nepieņemamu un daļēji nepamatotu;
- piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

56 Tiesas sēdē Padome būtībā atbalstīja *EUSC* prasījumu pirmo daļu.

III. Juridiskais pamatojums

57 Šo prasību veido lūgums atcelt tiesību aktus un lūgums atlīdzināt zaudējumus.

58 Formāli neizvirzot iebildi Reglamenta 130. panta 1. punkta izpratnē, *EUSC* atsauca, pirmkārt, uz Vispārējās tiesas kompetences neesamību un, otrkārt, būtībā uz prasības nepieņemamību.

A. Par Vispārējās tiesas kompetenci

59 Prasības pieteikumā prasītāja apgalvo, ka Vispārējās tiesas kompetencē ir lemt par tās prasību, uzsverot, ka, lai gan, protams, *EUSC* tika izveidots ar Padomes vienotu rīcību, uz strīdu, kas ir saistīts ar šo iestādi, neattiecas Savienības tiesu kompetences izslēgšana saistībā ar tiesību normām, kuras attiecas uz KĀDP, kas ir paredzēts LES 24. panta 1. punktā un LESD 275. pantā.

60 Šajā ziņā prasītāja vispirms norāda, ka apstrīdētie lēmumi ir pilnībā administratīvi vai disciplināri un attiecas uz personāla vadību. Tādējādi šādi lēmumi skaidri atšķiras no politiskiem vai stratēģiskiem pasākumiem, kas ir veikti KĀDP ietvaros, jo tikai uz pēdējiem minētajiem attiecas Savienības tiesu kompetences izslēgšana.

61 Vēl prasītāja norāda, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru Savienības iestādēm un struktūrām, kas rikojas KĀDP ietvaros, ir jāievēro konstitucionālie principi un pamattiesības, kuru ievērošana ir jānodrošina Eiropas Savienības Tiesai. Tā kā šis strīds attiecas uz prasītājas pamattiesībām, Savienības tiesām ir kompetence.

- 62 Šajā ziņā kompetence, kas Eiropas Savienības Tiesai ir saskaņā ar LESD 275. panta otro daļu, lai pārbaudītu to lēmumu likumību, kuros ir paredzēti ierobežojoši pasākumi, esot interpretējama tādējādi, ka tā attiecas uz visiem lēmumiem, kuros ir apgalvots, ka ir pieļauts fiziskas personas pamattiesību pārkāpums, un tādējādi ka tā ir piemērojama prasītājas situācijai.
- 63 Visbeidzot prasītāja uzsver, ka tai nebija pieejams neviens tiesību aizsardzības līdzeklis valsts tiesā un, tā kā ar Līgumiem ir izveidota pilnīga tiesību aizsardzības līdzekļu un procedūru sistēma, nevar pieļaut, ka tādi lēmumi kā šajā lietā aplūkoti nav pārbaudāmi tiesā.
- 64 Šajā ziņā prasītāja būtībā norāda, ka iespēju vērsties kompetentajā Apelācijas padomē, lai pārbaudītu viņas pretenzijas saskaņā ar *EUSC* Civildienesta noteikumiem, nevar pielīdzināt prasībai tiesā atbilstošo Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) tiesību normu izpratnē.
- 65 *EUSC* savukārt apgalvo, ka Eiropas Savienības Tiesai kā Savienības iestādei ir jāievēro kompetences piešķiršanas princips. Tādējādi, ciktāl neviena no Līgumu tiesību normām Vispārējai tiesai nepiešķir kompetenci izskatīt strīdus starp *EUSC* un tā darbiniekiem, Vispārējai tiesai būtu jāatsakās no savas kompetences, izņemot gadījumu, kad tiktu pārkāpts kompetences piešķiršanas princips, paplašinot savu kompetenci ārpus tās, kas ir paredzēta Līgumos.
- 66 Savas argumentācijas pamatojumam *EUSC* uzsver, ka saskaņā ar LESD 263. panta piekto daļu Savienības iestādei, kad tā izveido organizāciju vai struktūru, ir tiesības minētās organizācijas vai struktūras pieņemtu tiesību aktu tiesiskuma pārbaudi uzticēt tiesai, kas nav Savienības tiesa.
- 67 Tādējādi šī primāro tiesību norma ļauj Padomei *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktā paredzēt Apelācijas padomes kompetenci izskatīt strīdus starp *EUSC* un tās personāla locekļiem.
- 68 Tādējādi Apelācijas padome ir speciālā tiesa, kuras ekskluzīvā kompetence, kas ir atļauta LESD 263. panta piektajā daļā, rada šķērsli Savienības tiesu kompetencei izskatīt šo strīdu.
- 69 Eiropas Savienības Tiesas kompetences izslēgšanu, lai izskatītu strīdus starp *EUSC* un tās darbiniekiem, apstiprinot Padomē sanākušo Savienības dalībvalstu valdību pārstāvju 2001. gada 15. oktobra lēmums par Drošības izpētes institūta un *EUSC* un to struktūru un personāla privilēģijām un imunitāti, kura 6. pantā ir paredzēts, ka *EUSC* personāla locekļiem ir imunitāte pret jurisdikciju saistībā ar tiesību aktiem, kas ir pieņemti, viņiem pildot savas funkcijas.
- 70 Šis lēmums atspoguļo skaidru dalībvalstu vēlmi no valsts tiesu un Savienības tiesu kompetences izslēgt strīdus, kas attiecas uz *EUSC* darbinieku funkciju veikšanu. *EUSC* uzsver, ka pretēji Protokolam Nr. 7 par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā (OV 2010, C 83, 266. lpp.), kurā ir paredzēta Savienības ierēdņu un darbinieku imunitāte pret jurisdikciju, Tiesas kompetencē tomēr ietverot viņu strīdus ar Savienības iestādēm, šī sprieduma 69. punktā minētajā lēmumā nav paredzēta līdzīga Eiropas Savienības Tiesas kompetence attiecībā uz *EUSC*.
- 71 *EUSC*, pamatojoties uz 2015. gada 12. novembra spriedumu *Elitaliana/Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753), piebilst, ka lēmumi, kas ir pieņemti KĀDP jomā, bet ir saistīti ar administratīviem izdevumiem, Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir tikai tad, ja ir pieņemti lēmumi, kuri ir attiecināmi uz Savienības budžetu. Tādējādi, tā kā šajā gadījumā apstrīdētie lēmumi attiecas nevis uz Savienības budžetu, bet gan uz dalībvalstu iemaksām, izņemot Dāniju, Vispārējās tiesas kompetence būtu jāizslēdz.

- 72 *EUSC* atbildē uz repliku vēl norāda, ka Savienības tiesu kompetencē principā nav pārbaudīt iestāžu un struktūru pieņemtus tiesību aktus, kas attiecas uz KĀDP. Citādi būtu tikai tad, ja lēmumā, ar ko ir izveidota organizācija vai struktūra, kura darbojas KĀDP jomā, vai tās Civildienesta noteikumos skaidri ir paredzēta Eiropas Savienības Tiesas kompetence izskatīt strīdus starp minēto organizāciju vai struktūru un to darbiniekiem.
- 73 *EUSC* kontekstā ne tiesību akts, ar ko tas ir izveidots, ne tā Civildienesta noteikumi neparedz Eiropas Savienības Tiesas kompetenci pārbaudīt to tiesību aktu tiesiskumu, kuri ir pieņemti pret to darbiniekiem.
- 74 Replikā prasītāja uzskata, ka *EUSC* argumentāciju atspēko 2016. gada 19. jūlija spriedums H/Padome un Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569).
- 75 Prasītāja uzskata, ka minētajā spriedumā Tiesa atzina, ka Vispārējās tiesas kompetences neesamība, pamatojoties uz LES 24. pantu un LESD 275. pantu, nevar attiekties arī uz lēmumiem, kas ir pieņemti saistībā ar konfliktu darbā. Tādējādi personāla vadības akti, lai gan tie ir pieņemti KĀDP kontekstā, ir Savienības tiesu kompetencē.
- 76 Prasītāja, pamatojoties uz 55. punktu 2016. gada 19. jūlija spriedumā H/Padome un Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569), piebilst, ka Savienības tiesu kompetences neesamība šajā gadījumā, pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu, izraisa atšķirīgu attieksmi pret *EUSC* darbiniekiem un citu struktūru, uz kurām attiecas KĀDP, piemēram, Eiropas Aizsardzības aģentūras un Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD), darbiniekiem. Tādējādi tā norāda, ka ar šīm struktūrām saistītajiem darbiniekiem ir iespēja vērsties Tiesā.
- 77 *EUSC* – tieši pretēji – apgalvo, ka no 2016. gada 19. jūlija sprieduma H/Padome un Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569) izriet, ka tad, ja nav skaidras Savienības tiesu kompetences, kā tas ir minēts iepriekš 72. punktā, Eiropas Savienības Tiesas kompetencē KĀDP jomā ir pārbaudīt tikai to personāla vadības aktu tiesiskumu, kas attiecas uz dalībvalstu norīkotiem darbiniekiem, lai novērstu jebkādu vienlīdzības zudumu salīdzinājumā ar Savienības iestāžu norīkotiem ekspertiem, attiecībā uz kuriem Eiropas Savienības Tiesai joprojām ir kompetence saskaņā ar Eiropas Savienības Civildienesta noteikumiem (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”).
- 78 Tādējādi 2016. gada 19. jūlija spriedumā H/Padome un Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569) panāktais risinājums nav attiecināms uz prasītājas situāciju, kas ir *EUSC* līgumdarbiniece, nevis dalībvalsts vai Savienības iestādes norīkota valsts eksperte.
- 79 *EUSC* piebilst, ka Eiropas Savienības Tiesai katrā ziņā nebūtu kompetences arī tad, ja runa būtu par valsts ekspertu, kas ir norīkots darbā *EUSC*, ciktāl šāda kompetence nav paredzēta tās Valdes 2007. gada 18. jūlija lēmumā par norīkotiem valsts ekspertiem.
- 80 Vispirms ir jāatgādina, ka, piemērojot LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. panta pirmo daļu, Savienības tiesām principā nav kompetences attiecībā uz noteikumiem par KĀDP, kā arī tiesību aktiem, kas ir pieņemti, pamatojoties uz tiem (skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, H/Padome un Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 81 Šajā ziņā LES 24. panta 1. punkta pirmajā daļā KĀDP ir definēta kā tāda, ka attiecas uz visām ārpolitikas jomām, kā arī visiem jautājumiem saistībā ar Savienības drošību, tostarp pakāpenisku kopējas aizsardzības politikas izstrādi, kam var sekot kopējas aizsardzības izveide.
- 82 Šajā gadījumā apstrīdētos lēmumus pieņēma *EUSC* direktors un Apelācijas padome, kas ir struktūra, kuru regulē Lēmums 2014/401, kas tika pieņemts, pamatojoties uz LES 28. pantu, un kas ir saistīts ar Savienības operatīvajām darbībām, un uz ko attiecas Līguma par Eiropas Savienību V sadaļas 2. nodaļa par KĀDP. Šajā ziņā, kā tas izriet no šī lēmuma 2. apsvēruma un 2. panta, *EUSC* uzdevums būtībā ir

nodrošināt dalībvalstīm un Savienības iestādēm produktus un pakalpojumus, kas izriet no kosmosa un gaisa telpas novērošanas līdzekļu izmantošanas, lai atbalstītu lēmuma pieņemšanas procesus un savienības darbības KĀDP jomā.

- 83 Tomēr apstākļi, ka apstrīdētie lēmumi iekļaujas tādas struktūras darbībā, kas rīkojas KĀDP jomā, pats par sevi nevar izraisīt to, ka Savienības tiesas zaudē kompetenci izskatīt šo strīdu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, H/Padome un Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 84 Ar LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu un LESD 275. panta pirmo daļu ir ieviesta atkāpe no noteikuma par vispārējo kompetenci, kas LES 19. pantā ir piešķirta Eiropas Savienības Tiesai, lai nodrošinātu, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā, līdz ar to iepriekš minētās tiesību normas ir interpretējamas šauri (skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, H/Padome un Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 85 Tāpat arī, lai gan Hartas 47. pants nevar Eiropas Savienības Tiesai piešķirt kompetenci, ja Līgumos tā ir izslēgta, efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips tomēr nozīmē, ka Savienības tiesu kompetences izslēgšana KĀDP jomā ir interpretējama šauri (spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 74. punkts).
- 86 Turklāt, kā tas izriet gan no LES 2. panta, kas ir ietverts šī Līguma vispārējos noteikumos, gan no LES 21. panta, kurš attiecas uz Savienības ārējo rīcību un uz kuru ir atsauce LES 23. pantā, kas attiecas uz KĀDP, Savienība ir balstīta uz vienlīdzības un tiesiskuma vērtībām. Pat tas, ka pastāv efektīva pārbaude tiesā, kuras mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību normu ievērošanu, ir raksturīgs šāda tiesiskuma pastāvēšanai (skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, H/Padome un Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 87 Šajā gadījumā prasītāja saskaņā ar viņas darba līguma noteikumiem tika pieņemta darbā, lai pildītu EUSC administratīvās nodaļas vadītājas pienākumus.
- 88 Ar šo prasību viņa vispirms vēlas panākt, ka tiek atcelti lēmumi par atcelšanu no amata uz laiku, par disciplinārlietas uzsākšanu un par atstādināšanu no amata, ar kuriem EUSC direktors attiecīgi viņu uz laiku atcēla no amata pienākumu pildīšanas, pret viņu uzsāka disciplinārlietu un izbeidza viņas līgumu disciplināru iemeslu dēļ. Vēl prasītāja lūdz atcelt Apelācijas padomes lēmumu, ar ko būtībā tika apstiprināti trīs iepriekš minētie lēmumi. Turklāt prasītāja lūdz Vispārējo tiesu atcelt lēmumu, ar kuru EUSC direktors esot netieši noraidījis viņas lūgumu sniegt palīdzību, kas bija izteikts iespējamās pret viņu īstenotās psiholoģiskās vardarbības dēļ. Visbeidzot prasītāja lūdz atlīdzināt mantisko un morālo kaitējumu, kas, viņasprāt, viņai ir nodarīts, pieņemot apstrīdētos lēmumus.
- 89 Lēmumi par atcelšanu no amata uz laiku un par disciplinārlietas uzsākšanu tika pieņemti pēc administratīvās izmeklēšanas, kas tika veikta pēc divpadsmit EUSC darbinieku iesniegtas sūdzības, kur bija norādīts uz slikto atmosfēru administratīvajā nodaļā un finanšu nodaļā, kurā, kā apgalvoja sūdzības iesniedzēji, bija vainojama prasītāja, un uz to, ka pēdējā minētā ik dienu nonāk konfliktā ar saviem kolēģiem, pastāvīgi viņus kritizējot tādā mērā, ka daži no viņiem ir kļuvuši par viņas īstenotās psiholoģiskās vardarbības upuriem. Izmeklēšanas ietvaros un pēc tam procedūrā disciplinārlietu kolēģijā vairāki EUSC administratīvās nodaļas un finanšu nodaļas darbinieki tādējādi iesniedza atbildes uz aptaujas lapu un sniedza liecības, lai apstiprinātu šo kritiku. Šajā pašā ziņā prasītājas priekšnieki viņas novērtējuma ziņojumos par 2010.–2012. gadu bija apšaubījuši viņas vadītājas spējas un viņas personāla vadību darbā, kas regulāri bija konfliktu avots.
- 90 Lēmums par prasītājas atstādināšanu no amata, kā tas izriet no disciplinārlietu kolēģijas atzinuma, uz kuru ir atsauce šajā lēmumā, bija pamatots ar pārmetumu prasītājai, ka viņa būtībā atkārtoti ir neatbilstoši rīkojusies, it īpaši kliegusi, izteikusi nomelnojošus un pazemojošus komentārus, kā arī izteikusi mulsinošas piezīmes citiem EUSC administratīvās nodaļas un finanšu nodaļas darbiniekiem.

- 91 No tā izriet, ka iepriekš minētie lēmumi par atcelšanu no amata uz laiku, disciplinārlietas uzsākšanu un atstādināšanu no amata ir pilnībā personāla vadības akti, kas, ņemot vērā to pieņemšanas iemeslus un mērķus, kā arī to pieņemšanas kontekstu, nebija vērsti ne uz to, lai sekmētu KĀDP vadīšanu, definēšanu vai īstenošanu LES 24. panta 2. punkta izpratnē, ne arī konkrētāk uz to, lai pildītu *EUSC* uzdevumus, kuri ir saistīti ar KĀDP un kuri ir atgādināti šī sprieduma 7. un 82. punktā. Tāds pats secinājums ir jāizdara attiecībā uz Apelācijas padomes lēmumu, kas pieņēma juridiski saistošu lēmumu, ar kuru būtībā ir apstiprināti trīs iepriekš minētie lēmumi saskaņā ar prerogatīvām, kas tai ir piešķirtas *EUSC* Civildienesta noteikumos (skat. šī sprieduma 13. un 14. punktu).
- 92 Tāpat tas ir saistībā ar netiešo lēmumu, ar ko ir noraidīts lūgums sniegt palīdzību. Šis lūgums sniegt palīdzību iekļāvās pret prasītāju uzsāktās disciplinārlietas kontekstā, jo viņa būtībā tajā norādīja, ka uz viņas rīcību vērstās apsūdzības ir saistītas ar psiholoģisku vardarbību, kas ir vēsta pret viņu un saistībā ar kuru viņa ir lūgusi *EUSC* sniegt palīdzību.
- 93 Turklāt, pirmkārt, ir jākonstatē, ka *EUSC* Civildienesta noteikumu VII nodaļā un IX pielikumā ir paredzēti disciplināri pasākumi, kas ir līdzīgi tiem, kādi ir paredzēti Civildienesta noteikumu VI sadaļā un IX pielikumā, gan saistībā ar administratīvu izmeklēšanu un procedūru disciplinārlietu kolēģijā, gan saistībā ar sodu kategorijām un elementiem, kuri ir jāņem vērā, lai noteiktu atbilstošu sodu. Tāpat arī *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 6. pantā, izmantojot formulējumu, kas ir diezgan līdzīgs Civildienesta noteikumu IX pielikuma 6. panta formulējumam, ir paredzēta iespēja uz laiku no amata atcelt darbinieku, kurš tiek vainots nopietnā pārkāpumā.
- 94 Otrkārt, *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 1.–3. punktā ir paredzēta administratīvu sūdzību procedūra, ko īsteno *EUSC* direktors, attiecībā uz kuru ir jāatzīst, ka tās mērķis ir līdzīgs tam, kāds ir Civildienesta noteikumu 90. pantā ieviestajai pirmstiesas procedūrai, proti, ļaut attiecīgajiem lietās dalībniekiem savu strīdu atrisināt izlīguma ceļā.
- 95 Jāuzskata, ka šis strīds ir līdzīgs strīdiem starp Savienības iestādi vai struktūru, kura nav saistīta ar KĀDP, un vienu no tās ierēdņiem vai darbiniekiem, kas var tikt ierosināti Savienības tiesās saskaņā ar LESD 270. pantu, kurā ir paredzēta Eiropas Savienības Tiesas kompetence izskatīt ikvienu strīdu starp Savienību un tās darbiniekiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 2001. gada 6. marts, *Dunnett* u.c./EIB, T-192/99, EU:T:2001:72, 54. punkts).
- 96 Nevar uzskatīt, ka atkāpe no Eiropas Savienības Tiesas kompetences, kas ir paredzēta LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējā teikumā un LESD 275. panta pirmajā daļā, kura ir interpretējama šauri, ir tik plaša, ka izslēdz Savienības tiesas kompetenci pārbaudīt tādu tiesību aktu tiesiskumu kā šajā lietā aplūkoti, ko ir pieņēmusi kāda Savienības struktūra, pat ja Savienības tiesas kompetencē ir pārbaudīt identisku tiesību aktu tiesiskumu saistībā ar to saturu, mērķiem, kādi tajos ir izvirzīti, procedūru, kādā tie tiek pieņemti, un kontekstu, kas saistīts ar šo pieņemšanu, ja šādi akti attiecas uz Savienības iestādi vai struktūru, kuras uzdevums nav saistīts ar KĀDP (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, *H/Padome un Komisija, C-455/14 P*, EU:C:2016:569, 55. punkts).
- 97 Jebkāda cita interpretācija ar KĀDP saistītas Savienības struktūras darbinieku izslēgtu no Savienības darbiniekiem piedāvātās tiesību aizsardzības tiesā sistēmas, pārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2001. gada 18. oktobris, *X/ECB*, T-333/99, EU:T:2001:25, 38.–40. punkts).
- 98 Šī sprieduma 96. punktā sniegto interpretāciju apstiprina, pirmkārt, Lēmuma 2014/401 8. panta 3. punktā paredzētā *EUSC* iespēja uzņemt Savienības iestāžu norīkotos ierēdņus, kas, kā to tiesas sēdē atzina *EUSC*, viņu norīkojuma laikposmā var vērsties Savienības tiesās, pamatojoties uz LESD 270. pantu. Otrkārt, šo interpretāciju apstiprina arī Savienības tiesu kompetence saskaņā ar Padomes Lēmuma (KĀDP) 2015/1835 (2015. gada 12. oktobris), ar ko nosaka Eiropas Aizsardzības aģentūras statūtus, atrašanās vietu un darbības noteikumus (OV 2015, L 266, 55. lpp.), 11. panta 3. punkta a) apakšpunktu un 6. punktu izskatīt prasības, kuras ir iesnieguši šīs aģentūras līgumdarbinieki, un

saskaņā ar Padomes Lēmuma 2010/427/ES (2010. gada 26. jūlijs), ar ko nosaka [EĀDD] organizatorisko struktūru un darbību (OV 2010, L 201, 30. lpp.), 6. panta 2. punkta pēdējo daļu izskatīt prasības, kuras ir iesnieguši EĀDD līgumdarbinieki (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, H/Padome un Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 56. punkts).

- 99 Šādos apstākļos Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt šo strīdu. Šī kompetence attiecīgi saistībā ar apstrīdēto lēmumu tiesiskuma pārbaudi izriet no LESD 263. panta un saistībā ar prasījumiem Savienības ārpuslīgumiskās atbildības jomā – no LESD 268. panta, kas aplūkots kopā ar LESD 340. panta otro daļu, ņemot vērā LES 19. panta 1. punktu un Hartas 47. pantu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, H/Padome un Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 58. punkts).
- 100 Šo secinājumu neatpēko citi *EUSC* norādītie argumenti.
- 101 Pirmkārt, ir jānoraida *EUSC* arguments, kas attiecas uz *EUSC* Civildienesta noteikumu normām, kurās ir paredzēta Apelācijas padomes kompetence bez pārsūdzības iespējas izskatīt strīdus starp *EUSC* un tā darbiniekiem.
- 102 Protams, kā Padome to uzsvēra tiesas sēdē, Apelācijas padomes kā *EUSC* un tā personāla strīdu izskatīšanas struktūras mehānisms ir izskaidrojams ar *EUSC* specifisko raksturu, kas sākotnēji bija piesaistīts RES, starptautiskajai starpvaldību organizācijai, un pēc tam, no 2002. gada 1. janvāra – Savienībai, kura izveidota pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā (skat. šī sprieduma 1.–3. punktu). Šādos apstākļos *EUSC* personāla situācija nevarēja tikt pielīdzināta Eiropas Kopienų darbinieku situācijai, kas ir vienīgie, kuri var vērsties Vispārējā tiesā saskaņā ar EKL 236. pantu (tagad – LESD 270. pants), un tas *EUSC* iekšienē varēja motivēt izveidot tādu struktūru kā Apelācijas padome, kuras kompetencē ir izskatīt strīdus darba jomā. Tomēr šāda atšķirīga attieksme vairs nešķiet pamatota pēc tam, kad 2009. gada 1. decembrī stājās spēkā Lisabonas līgums, no kura izriet, ka Savienība aizstāj Kopienų un ir tās pēctece (LES 1. pants) un tādējādi – ka visi Savienības darbinieki neatkarīgi no tā, vai viņi ir bijušās Kopienų, vai Savienības, kas tika izveidota pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā, darbinieki, var tikt nostādīti līdzīgā situācijā. Tādējādi turpmāk strīdi starp *EUSC* un tā darbiniekiem var tikt pielīdzināti strīdiem starp visiem Savienības darbiniekiem un viņu darba devēju (skat. šī sprieduma 91.–99. punktu).
- 103 Šajā ziņā pretēji tam, ko tiesas sēdē apgalvoja Padome, ir lietderīgi atgādināt, ka Padome, pieņemot Lēmumu 2011/411/KĀDP (2011. gada 12. jūlijs), ar ko nosaka Eiropas Aizsardzības aģentūras statūtus, atrašanās vietu un darbības noteikumus un atceļ Vienoto rīcību 2004/551/KĀDP (OV 2011, L 183, 16. lpp.), izvēlējās izbeigt “Apelācijas padomes” kompetenci izskatīt strīdus starp Eiropas Aizsardzības aģentūru un tās līgumdarbiniekiem, kura agrāk bija paredzēta Padomes Lēmuma 2004/676/EK (2004. gada 24. septembris) par Eiropas Aizsardzības aģentūras Civildienesta noteikumiem (OV 2004, L 310, 9. lpp.) VII sadaļā. Lēmuma 2011/411, kura 4. apsvērumā bija precizēts, ka tā mērķis ir “ņemt vērā ar Lisabonas Līgumu izdarītos grozījumus Līgumā par Eiropas Savienību (LES)”, 11. panta 4. punktā ir paredzēta Eiropas Savienības Tiesas kompetence attiecībā uz šādiem strīdiem.
- 104 Otrkārt, nevar piekrist *EUSC* argumentam, ka LESD 263. panta piektajā daļā par likumīgu ir atzīta Padomes iespēja piešķirt Apelācijas padomei ekskluzīvu kompetenci izskatīt strīdus starp *EUSC* un tā darbiniekiem, izslēdzot Vispārējās tiesas kompetenci.
- 105 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar LES 19. pantu Eiropas Savienības Tiesa nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā. Turklāt saskaņā ar LESD 256. panta 1. punkta pirmo teikumu Vispārējās tiesas kompetencē ir pirmajā instancē izskatīt LESD 263., 265., 268., 270. un 272. pantā paredzētās prasības, izņemot lietas, kas nodotas kādai specializētai tiesai, kuru izveido saskaņā ar šī paša Līguma 257. pantu, un lietas, kas saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vienīgi Tiesas jurisdikcijā. Šajā gadījumā LESD 263. un 268. pants pamato Vispārējās tiesas kompetenci izskatīt šo strīdu (skat. šī sprieduma 99. punktu).

- 106 Protams, saskaņā ar LESD 263. panta piekto daļu tiesību aktos par Savienības struktūru izveidi var paredzēt īpašus nosacījumus un kārtību attiecībā uz prasībām, ko fiziskas vai juridiskas personas ceļ pret šo struktūru tiesību aktiem, kuru mērķis ir radīt tiesiskas sekas attiecībā uz šīm personām.
- 107 Tomēr pretēji tam, ko apgalvo *EUSC*, šo tiesību normu nevar interpretēt tādējādi, ka tā Padomei piešķir tiesības lēmumā, kas attiecas uz *EUSC* Civildienesta noteikumiem, no jebkādas Savienības tiesu kontroles izslēgt tiesību aktus, kurus ir pieņēmis *EUSC* direktors un kuru mērķis ir radīt tiesiskas sekas iekšējās darbības ietvaros, Apelācijas padomei piešķirot ekskluzīvu kompetenci “bez pārsūdzības iespējas” izskatīt strīdus starp *EUSC* un tā personālu, kā tas ir norādīts *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktā. Ja tiktu atzīta šāda interpretācija, būtu apdraudēta Savienības tiesas kompetence nodrošināt, ka tiek “ievērots tiesiskums Līgumu interpretācijā un piemērošanā”, kā tas ir prasīts LES 19. panta 1. punkta pirmās daļas otrajā teikumā. Kā tiesas sēdē to atzina Padome, “īpaši nosacījumi un kārtība” LESD 263. panta piektajā daļā ir jāinterpretē kā tādi, kas ir saistīti tikai ar Savienības struktūras noteiktajiem iekšējiem nosacījumiem un kārtību, kas ir jāievēro pirms vēršanās tiesā un kas it īpaši reglamentē iekšējās uzraudzības mehānismu vai izlīguma procesa norisi, lai novērstu tiesvedību Savienības tiesās (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2013. gada 12. septembris, *European Dynamics Luxembourg* u.c./ITSB, T-556/11, EU:T:2013:514, 59. un 60. punkts).
- 108 No *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta izriet, ka Apelācijas padome obligāti un ekskluzīvi īsteno *EUSC* direktora lēmumu tiesiskuma pārbaudi un ka tā var arī lemt par *EUSC* darbinieku iesniegtiem lūgumiem atlīdzināt zaudējumus.
- 109 No tā izriet, ka *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkts nav saderīgs ar Līgumiem un it īpaši ar LES 19. pantu un LESD 256. pantu, ciktāl tajā ir paredzēts, ka Apelācijas padomei ir obligāta un ekskluzīva kompetence izšķirt strīdus starp *EUSC* un tā darbiniekiem, lai gan Vispārējās tiesas kompetencē ir pirmajā instancē izskatīt šāda veida prasības.
- 110 Šajā kontekstā *EUSC* izvirzītajam argumentam, ka Apelācijas padome atbilst neatkarīgas un objektīvas tiesas kritērijiem, ko ir izstrādājusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, nav nozīmes. Tā kā Vispārējās tiesas kompetencē ir pārbaudīt tādu lēmumu tiesiskumu, kāds ir *EUSC* direktora lēmums, un lemt par prasītājas lūgumu atlīdzināt zaudējumus, nevar pieļaut, ka šāda struktūra, lai gan tā ir neatkarīga un objektīva, varētu veikt šādus uzdevumus Savienības tiesas vietā.
- 111 Treškārt, ir jānoraida *EUSC* arguments, saskaņā ar kuru būtībā ar 2001. gada 15. oktobra lēmumu par *EUSC* privilēģijām un imunitāti Padomē sanākušo Savienības dalībvalstu valdību pārstāvji vēlējas bez atrunām izslēgt Tiesas kompetenci.
- 112 Šis lēmums attiecas tikai uz privilēģijām un imunitāti, ko *EUSC* un tā personāla locekļiem valsts tiesību sistēmā ir piešķirušas dalībvalstis, un tādējādi tam nav nekādas saiknes ar Savienības tiesu kompetenci. Tādējādi tas, ka šāds lēmums neparedz Eiropas Savienības Tiesas kompetenci izskatīt strīdus starp *EUSC* un tā darbiniekiem pretēji Protokola Nr. 7 par Savienības privilēģijām un imunitāti 11. panta a) punktam saistībā ar strīdiem starp Savienību un tās darbiniekiem, nevar nozīmēt, ka Vispārējā tiesa nevarētu izskatīt strīdus starp *EUSC* un tā darbiniekiem.
- 113 Ceturtkārt, ir jānoraida arī *EUSC* arguments, kas ir pamatots ar 2015. gada 12. novembra spriedumu *Elitaliana/Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753) un attiecas uz apstrīdēto lēmumu neattiecināmību uz Savienības budžetu. Pēdējā minētajā lietā Tiesa apstiprināja savu kompetenci konkrētā situācijā, proti, situācijā, kad ir veikti pasākumi publisku līgumu jomā saistībā ar KĀDP un kura ir bijusi saistīta ar izdevumiem Savienības budžetā. Tas, ka šī lieta nav saistīta ar šādu situāciju, neļauj šajā gadījumā izslēgt Vispārējās tiesas kompetenci, jo šī kompetence izriet no šī sprieduma 88.–99. punktā paustajiem apsvērumiem.
- 114 Tādējādi Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt visas prasītājas izvirzīto prasījumu daļas.

B. Par pieņemamību

- 115 Vispirms ir jānorāda, ka prasītājas prasījumi atcelt lēmumus, ar kuriem *EUSC* direktors esot noraidījis viņas sūdzības par lēmumiem noraidīt lūgumu sniegt palīdzību, par disciplinārlietas uzsākšanu, par atcelšanu no amata uz laiku un atstādināšanu no amata, ir jāuzskata par tādiem, kas vērsti pret šiem četriem pēdējiem minētajiem lēmumiem. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, kura attiecas uz pirmstiesas procedūru, kas paredzēta Civildienesta noteikumu 90. pantā, kuram ir tāds pats mērķis kā *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 1.–3. punktam (skat. šī sprieduma 94. punktu), darbinieka sūdzība un tas, ka kompetentā iestāde to ir noraidījusi, ir daļa no sarežģītas procedūras, līdz ar to, pat ja formāli prasība ir vērsta pret darbinieka sūdzības noraidījumu, tās sekas ir tādas, ka Vispārējā tiesā ir apstrīdēts nelabvēlīgs akts, pret kuru bija iesniegta sūdzība (pēc analogijas skat. spriedumu, 2000. gada 20. septembris, *De Palma* u.c./Komisija, T-203/99, EU:T:2000:213, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 116 Savā aizstāvības rakstā *EUSC* būtībā norāda uz visu atcelšanas un zaudējumu atlīdzināšanas prasījumu nepieņemamību, izvirzot divas iebildes par nepieņemamību, kas attiecīgi ir saistītas ar nodarbinātības saikni starp prasītāju un *EUSC* un ar strīda ligumisko raksturu.
- 117 Visbeidzot, pakārtoti, *EUSC* norāda, ka nav pieņemami, pirmkārt, prasījumi, kas ir vērsti pret lēmumu, ar ko noraidīts lūgums sniegt palīdzību, otrkārt, prasījumi, kas ir vērsti pret lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu, un, treškārt, argumenti, kas ir vērsti pret procedūru disciplinārlietu kolēģijā.

1. Par iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz nodarbinātības saikni starp prasītāju un "EUSC"

- 118 *EUSC* norāda, ka prasītāju un *EUSC* vienojošā nodarbinātības saikne pirmkārt, nepieļauj, ka viņa tiek kvalificēta kā trešā persona LESD 263. panta izpratnē, un, otrkārt, nepieļauj Savienības ārpusligumisko atbildību.
- 119 *EUSC* uzskata, ka ir jānošķir tiesību aizsardzības līdzekļi, kas ir pieejami ikvienai fiziskai vai juridiskai personai, pamatojoties uz LESD 263., 268. un 340. pantu, un Vispārējās tiesas kompetence saistībā ar strīdiem starp Savienību un tās darbiniekiem, kura ir paredzēta LESD 270. pantā, kā arī Civildienesta noteikumu 91. pantā. Šo nošķiršanu pamatojot nodarbinātības saikne starp Savienību un tās darbiniekiem, un tādējādi tā pēc analogijas esot jāpiemēro prasītājas situācijai. Līdz ar to pēdējā minētā nevar vērsties Tiesā, pamatojoties uz LESD 263., 268. un 340. pantu, pat ja viņai nav pieejams arī LESD 270. pantā paredzētais tiesību aizsardzības līdzeklis, jo Civildienesta noteikumi nav piemērojami *EUSC* darbiniekiem.
- 120 Tomēr vispirms ir jānorāda, ka *EUSC* argumentācija ir pamatota ar kļūdainu pieņēmumu, jo, kā tas ir norādīts šī sprieduma 99. punktā, Vispārējās tiesas kompetence izskatīt šo strīdu ir pamatota ar LESD 263. un 268. pantu.
- 121 Protams, kā uzsver *EUSC*, nodarbinātības saikne starp prasītāju un *EUSC* šim strīdam piešķir īpašu raksturu. Principā šāda saikne nozīmē, ka uz strīdu starp kādas Savienības struktūras darbinieku un viņa darba devēju attiecas nevis LESD 263., 268. un 340. pants, bet gan LESD 270. pants.
- 122 Atliek vien secināt, kā to ir uzsvēruši lietas dalībnieki, ka LESD 270. pants nav piemērojams prasītājas situācijai. Saskaņā ar šo tiesību normu Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir izskatīt visus strīdus starp Savienību un tās darbiniekiem, ievērojot robežas un nosacījumus, kas paredzēti Civildienesta noteikumos un Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtībā (turpmāk tekstā – "Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība"). Šajā ziņā, vienlaikus aplūkojot Civildienesta noteikumu 1. pantu un 1.a panta 2. punktu un Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 3.a panta 1. punkta

b) apakšpunktu, izriet, ka šie tiesiskie regulējumi ir piemērojami Savienības struktūras līgumdarbiniekiem tikai tad, ja tas ir paredzēts tiesību aktā, ar ko ir izveidota minētā struktūra. Runājot par *EUSC* līgumdarbiniekiem, ne Lēmumā 2014/401, ne *EUSC* Civildienesta noteikumos nav paredzēta Civildienesta noteikumu un Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības piemērojamība.

123 No tā izriet, ka pretēji *EUSC* apgalvojumiem prasītājas prasība atcelt tiesību aktu ietilpst LESD 263. panta piemērošanas jomā un viņas lūgums piemērot Savienības ārpuslīgumisko atbildību ietilpst LESD 268. panta piemērošanas jomā.

2. Par iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz šī strīda līgumisko raksturu

124 *EUSC* norāda, ka šī prasība nav pieņemama, ciktāl tā ir pilnībā līgumiska rakstura, jo apstrīdēto lēmumu avots ir prasītājas darba līgums.

125 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 263. pantu Savienības tiesas pārbauda tikai to iestāžu pieņemto tiesību aktu tiesiskumu, kuru mērķis ir radīt saistošas tiesiskas sekas trešajām personām, būtiski grozot viņu tiesisko situāciju, un ka šī kompetence attiecas tikai uz LESD 288. pantā paredzētajiem tiesību aktiem, kas šīm iestādēm ir jāpieņem Līguma paredzētajos apstākļos, izmantojot savas valsts varas īstenošanas pilnvaras. Savukārt iestāžu pieņemtie tiesību akti, kas ietilpst vienīgi līgumiskā kontekstā, no kura tie nav nošķirami, to rakstura dēļ neietilpst LESD 288. pantā minētajos aktos, ko var prasīt atcelt saskaņā ar LESD 263. pantu (skat. spriedumu, 2013. gada 10. aprīlis, *GRP Security*/Revīzijas palāta, T-87/11, nav publicēts, EU:T:2013:161, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

126 Saskaņā ar Lēmuma 2014/401 8. panta 1. punktu *EUSC* personālu veido līgumdarbinieki. Tādējādi prasītāja tika pieņemta darbā atbilstoši darba līgumam, kas ir pušu saskaņotas gribas rezultāts. Nodarbinātības saikne starp prasītāju un *EUSC* tādējādi ir līgumiska.

127 Tomēr prasītājas darba līgums tika noslēgts ar Savienības struktūru, kurai ir uzticēts vispārējo interešu uzdevums un kurai Padome ar Lēmuma 2014/401 8. panta 5. punktu ir pilnvarota pieņemt "Civildienesta noteikumus". Pamatojoties uz identisku tiesību normu, Padome atbilstoši Vienotajai rīcībai 2001/555 ar Lēmumu 2009/747 pieņēma *EUSC* Civildienesta noteikumus (skat. šī sprieduma 11. punktu). Saskaņā ar *EUSC* Civildienesta noteikumu 1. panta 1. punktu tie ir piemērojami ikvienam darbiniekam, ko *EUSC* ir pieņēmis darbā atbilstoši līgumam.

128 Tādējādi, pat ja nodarbinātības saikne starp *EUSC* un tā darbiniekiem ir līgumiska rakstura, tomēr ir jāsecina, ka šie darbinieki atrodas tiesiskā situācijā, ko nosaka *EUSC* Civildienesta noteikumi.

129 Tādējādi Padomes, kas nebija ar prasītāju noslēgtā darba līguma puse, vienpusēji pieņemto *EUSC* Civildienesta noteikumu vispārējie noteikumi obligāti ir piemērojami prasītājai, kā arī visiem citiem *EUSC* līgumdarbiniekiem un ir iekļauti viņu darba līgumā (šajā nozīmē un pēc analogijas skat. spriedumu, 2004. gada 14. oktobris, *Pflugradt/ECB*, C-409/02 P, EU:C:2004:625, 34. un 35. punkts). Šajā ziņā ir svarīgi norādīt, ka šajā gadījumā prasītājai piedāvātā un viņas parakstītā saistību piedāvājuma 14. punktā bija precizēts, ka "šo saistību piedāvājumu, tāpat kā nodarbinātības nosacījumus [reglamentē] [*EUSC* Civildienesta noteikumi] [...] un visi vēlāki to grozījumi, kas ir šī piedāvājuma daļa".

130 Šī strīda avots ir prasītājas iespējamā *EUSC* Civildienesta noteikumos paredzēto profesionālo pienākumu neizpilde. Turklāt, pamatojoties uz *EUSC* Civildienesta noteikumiem, *EUSC* direktors attiecībā uz prasītāju īstenoja savas disciplinārās pilnvaras. Šīs pilnvaras ietilpst *EUSC* direktora kompetencē attiecībā uz visiem jautājumiem saistībā ar personālu, kā tas izriet no Lēmuma 2014/401 7. panta 6. punkta otrās daļas e) apakšpunkta.

131 No tā izriet, ka, pieņemot lēmumu, ar ko noraidīts lūgums sniegt palīdzību, lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu, lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku un lēmumu par atstādināšanu no amata, *EUSC* direktors tikai piemēroja *EUSC* Civildienesta noteikumus, kas pārsniedz prasītājas līgumisko saikni ar *EUSC*. Šis strīds attiecas uz pašu šo *EUSC* direktora lēmumu tiesiskumu, kā arī uz Apelācijas padomes lēmumu, ar ko būtībā tika noraidīta prasītājas celtā prasība pret lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu, lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku un lēmumu par atstādināšanu no amata.

132 Iebilde par nepieņemamību, kas attiecas uz šī strīda līgumisko raksturu, līdz ar to ir jānoraida.

3. Par iebildi par nepieņemamību, ko “EUSC” ir izvirzījis pret prasījumiem atcelt lēmumu, ar ko noraidīts lūgums sniegt palīdzību

133 *EUSC* uzskata, ka prasījumi atcelt lēmumu, ar ko noraidīts lūgums sniegt palīdzību, ir nepieņemami, ciktāl prasītāja būtībā nav ievērojusi iepriekšēju administratīvu procedūru, kura paredzēta *EUSC* Civildienesta noteikumos.

134 Saskaņā ar *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 1.–3. punktu *EUSC* direktora atbildes nesniegšana uz lūgumu, kurā viņš ir aicināts pieņemt lēmumu jomās, uz ko attiecas šie Civildienesta noteikumi, divu mēnešu termiņā ir līdzvērtīga netiešam noraidošam lēmumam, un par šādu netiešu lēmumu sūdzību var iesniegt trīs mēnešu termiņā, skaitot no atbildes sniegšanai noteiktā termiņa beigām.

135 Tādējādi, ja *EUSC* direktors nesniedz nekādu atbildi uz lūgumu sniegt palīdzību *EUSC* Civildienesta noteikumu 2. panta 6. punkta izpratnē divu mēnešu termiņā, kas ir paredzēts šo Civildienesta noteikumu 28. panta 1. punktā, var uzskatīt, ka ir pieņemts netiešs lēmums noraidīt šo lūgumu sniegt palīdzību. Šādā gadījumā ir jāprezūmē, ka *EUSC* direktors neuzskatīja, ka lūguma sniegt palīdzību pamatojumam iesniegtie elementi ir pietiekams *prima facie* pierādījums tam, ka pastāv apgalvotie fakti, kas rada pienākumu sniegt palīdzību, kura var izpausties kā administratīvās izmeklēšanas uzsākšana, ja apgalvotie fakti tiek kvalificēti kā psiholoģiska vardarbība (pēc analogijas skat. spriedumus, 2007. gada 25. oktobris, *Lo Giudice*/Komisija, T-154/05, EU:T:2007:322, 41. punkts, un 2017. gada 24. aprīlis, HF/Parlaments, T-570/16, EU:T:2017:283, 53.–57. punkts).

136 Šajā gadījumā prasītāja *EUSC* direktoram 2013. gada 20. martā iesniedza lūgumu sniegt palīdzību. 2013. gada 22. martā *EUSC* direktors lūdza savu vietnieku pārbaudīt šajā lūgumā ietverto informāciju līdztekus administratīvajai izmeklēšanai, kas tika veikta attiecībā uz prasītāju. *EUSC* direktors neuzskatīja, ka šī informācijas pārbaude būtu sniegusi *prima facie* pierādījumus tam, ka pastāv apgalvotie fakti, kas pamato administratīvās izmeklēšanas uzsākšanu, kā to apstiprina vēstule, kuru 2013. gada 26. augustā viņam bija nosūtījis *EUSC* direktora vietnieks, un prasītājas iesniegtās sūdzības noraidījums 2013. gada 7. oktobrī.

137 Tādējādi ir jāuzskata, ka prasītājas lūgums sniegt palīdzību, kas tika paziņots 2013. gada 21. martā, netieši tika noraidīts divu mēnešu termiņā, skaitot no šīs dienas, saskaņā ar *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 1. punktu, proti, 2013. gada 21. maijā, nevis, kā to apgalvo prasītāja, 2013. gada 5. jūlijā. Kā to pamatoti norāda *EUSC*, par šo netiešo noraidošo lēmumu sūdzība saskaņā ar *v* Civildienesta noteikumu 28. panta 2. punktu bija jāiesniedz trīs mēnešu termiņā, skaitot no atbildes sniegšanai paredzētā termiņa beigām, proti, vēlākais 2013. gada 21. augustā. No lietas materiāliem neizriet, ka prasītāja būtu iesniegusi šādu sūdzību iepriekš paredzētajos termiņos.

138 No iepriekš izklāstītā izriet, ka prasītājas prasījumi, ciktāl tajos ir lūgts atcelt lēmumu, ar ko noraidīts lūgums sniegt palīdzību, ir jānoraida kā nepieņemami.

4. Par iebildi par nepieņemamību, ko "EUSC" ir izvirzījis pret prasījumiem atcelt lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu

- 139 *EUSC* apgalvo, ka prasību pret lēmumu uzsākt disciplinārlietu kā tādu nevar izskatīt, jo apstrīdamais lēmums var būt tikai tas, kas ir pieņemts disciplinārlietas beigās. Tādējādi prasītājas prasījumi atcelt lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu esot jānoraida kā nepieņemami.
- 140 Prasītāja apstrīd šo argumentāciju un pakārtoti lūdz, lai tiktu pārbaudīts lēmuma par disciplinārlietas uzsākšanu tiesiskums nolūkā pārbaudīt lēmuma par atstādināšanu no amata tiesiskumu.
- 141 Šajā ziņā ir jānorāda, ka tad, ja Savienības struktūras darbiniekam ir noteikts sods, lēmums par disciplinārlietas uzsākšanu pret viņu ir tikai sagatavojošs akts, kas iepriekš nenosaka administrācijas galīgo nostāju, un tādējādi to nevar uzskatīt par nelabvēlīgu aktu LESD 263. panta izpratnē (pēc analogijas skat. spriedumu, 2008. gada 8. jūlijs, *Franchet* un *Byk*/Komisija, T-48/05, EU:T:2008:257, 340. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 142 Tādējādi prasījumi, kas attiecas uz lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu, paši par sevi ir nepieņemami, un tikai galīgais lēmums disciplinārlietā, proti, lēmums par atstādināšanu no amata, ir nelabvēlīgs akts.
- 143 Tomēr prasības atcelt tiesību aktu, kas nav nelabvēlīgs akts, nepieņemamība neliedz pret apstrīdamu lēmumu vērsto prasījumu pamatojumam atsaukties uz iespējamo šī tiesību akta prettiesiskumu (pēc analogijas skat. spriedumus, 2003. gada 13. marts, *Pessoa e Costa*/Komisija, T-166/02, EU:T:2003:73, 37. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi, lai gan prasījumi atcelt lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu ir nepieņemami, pamati, kas iesniegti šo prasījumu pamatošanai, ir jāuzskata par vērstiem pret lēmumu par atstādināšanu no amata, kurš tika pieņemts šīs disciplinārlietas beigās.

5. Par iebildi par nepieņemamību, ko "EUSC" ir izvirzījis pret argumentiem, kuri vērsti pret procedūru Apelācijas padomē

- 144 Lai pamatotu pirmo un otro pamatu par lēmuma par atstādināšanu no amata atcelšanu, prasītāja apstrīd apstākļus, kādos disciplinārlieta norisinājās disciplinārlietu kolēģijā.
- 145 *EUSC* uzskata, ka pret disciplinārlietu kolēģijas atzinumu vērstie iebildumi ir jānoraida kā nepieņemami, ciktāl minētie iebildumi esot jāuzskata par tādiem, kas vērsti pret pašu disciplinārlietu kolēģijas atzinumu, kurš ir nelabvēlīgs akts un par kuru iepriekš nav tikusi iesniegta administratīva sūdzība.
- 146 Šajā ziņā tomēr ir jānorāda, ka 1968. gada 11. jūlija spriedums *Van Eick*/Komisija (35/67, EU:C:1968:39), uz kuru pamatojas *EUSC*, nav atbilstošs, ciktāl minētajā lietā Tiesa prasījumus noraidīja kā nepieņemamus, jo papildus lūgumam atcelt pašas disciplinārlietu kolēģijas atzinumu tajos bija lūgts atcelt "disciplinārlietu kolēģijā notikušo procedūru".
- 147 Tāpat arī *EUSC* minētajā 1985. gada 29. janvāra spriedumā *F./Komisija* (228/83, EU:C:1985:28, 16. punkts) Tiesa uzskatīja, ka būtu pretrunā sacikstes principam un personas, uz kuru attiecas disciplinārlieta, tiesībām uz aizstāvību uzskatīt, ka tā nevar atsevišķi apstrīdēt disciplinārlietu kolēģijas atzinumu un panākt tā atcelšanu, lai panāktu disciplinārlietas atsākšanu.
- 148 Tādējādi no minētajiem spriedumiem nekādā ziņā neizriet, ka, lai pamatotu savus prasījumus atcelt disciplinārsodu, kas noteikts atbilstoši disciplinārlietu kolēģijas atzinumam, prasītājs nevar atsaukties uz minētajā disciplinārlietu kolēģijā notikušās procedūras prettiesiskumu, jo šāda procedūra prasītājas situācijā bija priekšnoteikums tam, lai uzliktu apstrīdēto atstādināšanas no amata sodu, kā tas izriet, vienlaikus aplūkojot *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 7., 9. un 10. pantu.

- 149 Tādējādi argumenti, kas attiecas uz disciplinārlietu kolēģijā notikušās procedūras prettiesiskumu, ir pieņemami.
- 150 Nemot vērā iepriekš izklāstīto, pirmkārt, iebildes par nepieņemamību, ko *EUSC* ir izvirzījis pret prasījumiem par atcelšanu un zaudējumu atlīdzināšanu, ir jānoraida kopumā. Otrkārt, šī prasība ir nepieņemama, ciktāl tā ir vērsta pret lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu un lēmumu par lūguma sniegt palīdzību noraidīšanu. Treškārt, minētā prasība ir pieņemama, ciktāl tā ir vērsta pret lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, lēmumu par atstādināšanu no amata un Apelācijas padomes lēmumu, līdz ar to šo trīs lēmumu tiesiskums ir jāpārbauda, sākot ar Apelācijas padomes lēmumu.

C. Par lietas būtību

1. Par prasījumiem atcelt tiesību aktu

a) Par Apelācijas padomes lēmuma tiesiskumu

- 151 Prasītāja lūdz atcelt Apelācijas padomes lēmumu divu būtisku iemeslu dēļ. Pirmkārt, Apelācijas padome neesot ievērojusi prasītājas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, no vienas puses, tās sastāva dēļ, kas neesot atbildis neatkarīgas un objektīvas tiesas kritērijiem, un, no otras puses, ciktāl tā neesot ņēmusi vērā lielāko daļu faktisko un tiesību argumentu, kurus viņa bija iesniegusi. Otrkārt, Apelācijas padome būtībā esot pieļāvusi dažādas kļūdas tiesību piemērošanā, noraidot prasītājas celto prasību.
- 152 Turklāt, pamatojoties uz LESD 277. pantu, prasītāja izvirza iebildi par *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta prettiesiskumu, jo šī tiesību norma būtībā paredz, ka Apelācijas padome ir vienīgā instance, kas pārbauda *EUSC* direktora lēmumu tiesiskumu.
- 153 *EUSC* lūdz noraidīt prasījumu atcelt Apelācijas padomes lēmumu, ciktāl tajā tiek sniegtas pietiekamas garantijas, lai nodrošinātu prasītājas tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību ievērošanu. Tādējādi tās lēmumi varētu būt galīgi un saistoši, kā tas ir paredzēts *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktā.
- 154 Vispirms ir jāpārbauda prasītājas izvirzītā iebilde par *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta prettiesiskumu.
- 155 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 277. pantā ir nostiprināts vispārējs princips, atbilstoši kuram ikvienam lietas dalībniekam – lai panāktu individuāla lēmuma atcelšanu – ir nodrošinātas tiesības ar blakus prasību apstrīdēt tādu agrāku iestāžu tiesību aktu spēkā esamību, kas ir šī individuālā lēmuma juridiskais pamats (skat. spriedumu, 2015. gada 19. jūnijs, Itālija/Komisija, T-358/11, EU:T:2015:394, 180. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 156 Ciktāl LESD 277. panta mērķis nav ļaut lietas dalībniekam apstrīdēt jebkāda vispārpiemērojama akta piemērojamību, pamatojot jebkādu prasību, iebildes par prettiesiskumu piemērojamībai ir jābūt ierobežotai tiktāl, ciktāl tas ir vajadzīgs lietas atrisināšanai. No tā izriet, ka vispārējam aktam, par kuru ir celta iebilde par prettiesiskumu, ir jābūt tieši vai netieši piemērojamam lietā, par kuru ir celta prasība, un starp pārsūdzēto individuālo lēmumu un attiecīgo vispārpiemērojamo aktu ir jāpastāv tiešai juridiskai saiknei. Šajā ziņā šādas saiknes esamību var izsecināt no konstatējuma, ka galvenais apstrīdētais akts galvenokārt ir pamatots ar tā tiesību akta noteikumu, kura tiesiskums ir apstrīdēts (skat. spriedumu, 2016. gada 27. oktobris, ECB/*Cerafogli*, T-787/14 P, EU:T:2016:633, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 157 Tiesas konstatētajam prettiesiskumam nav *erga omnes* iedarbības, bet tas izraisa apstrīdētā individuālā lēmuma prettiesiskumu, ļaujot tiesību sistēmā pastāvēt vispārpiemērojamam aktam, bet neietekmējot citu aktu, kas ir pieņemti, pamatojoties uz to, un kas nav tikuši apstrīdēti prasības celšanai noteiktajā termiņā, tiesiskumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1974. gada 21. februāris, *Kortner u.c./Padome u.c.*, no 15/73 līdz 33/73, 52/73, 53/73, no 57/73 līdz 109/73, 116/73, 117/73, 123/73, 132/73 un no 135/73 līdz 137/73, EU:C:1974:16, 37. un 38. punkts).
- 158 Šajā gadījumā *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punktā, uz kura prettiesiskumu norāda prasītāja, ir paredzēts, ka Apelācijas padomes kompetencē ir atcelt vai apstiprināt *EUSC* direktora lēmumus, kas pieņemti, pamatojoties uz šiem *EUSC* Civildienesta noteikumiem, kā arī atlīdzināt zināmus zaudējumus, kas ir nodarīti kādam darbiniekam pēc *EUSC* direktora prettiesiska lēmuma pieņemšanas (skat. šī sprieduma 13. punktu). Šajā tiesību normā turklāt ir precizēts, ka Apelācijas padomes lēmumi ir “saistoši abām pusēm” un ka par tiem “nevar iesniegt apelāciju”.
- 159 Pārbaudot Vispārējās tiesas kompetenci izskatīt šo strīdu, izriet, ka Padome nevarēja, nepārkāpjot LES 19. panta un LESD 256. panta noteikumus, piešķirt Apelācijas padomei obligātu un ekskluzīvu kompetenci pārbaudīt *EUSC* direktora lēmumu tiesiskumu un lemt par tās darbinieku prasību atlīdzināt zaudējumus tad, ja, kā tas ir šajā gadījumā, Vispārējās tiesas kompetencē ir pirmajā instancē izskatīt šī veida strīdus (skat. šī sprieduma 101.–110. punktu).
- 160 Tādējādi, ar Lēmumu 2009/747 izveidojot Apelācijas padomi, kuras kompetence ir ekskluzīva un alternatīva Vispārējās tiesas kompetencei, un saglabājot šo Apelācijas padomi pat pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā, Padome pārkāpa Līgumus, it īpaši iepriekš minēto LES 19. pantu un LESD 256. pantu. Lidz ar to iebilde par prettiesiskumu ir jāapmierina un *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkts ir jāatzīst par nepiemērojamu šim gadījumam.
- 161 Tādējādi Apelācijas padomes lēmumam, kas ir pieņemts, pamatojoties uz pilnvarām, kuras tai esot piešķirtas šajā tiesību normā, nav juridiskā pamata, un līdz ar to tas ir jāatceļ, nepastāvot vajadzībai lemt par citiem pamatiem, ko prasītāja ir izvirzījusi pret Apelācijas padomes lēmumu.
- 162 Turklāt Apelācijas padomes lēmuma prettiesiskums neietekmē termiņa prasības celšanai ievērošanu no prasītājas puses, runājot par lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku un lēmumu par atstādināšanu no amata.
- 163 Protams, ar šo spriedumu Apelācijas padomes lēmums ar atpakaļejošu spēku ir izslēgts no tiesību sistēmas, līdz ar to Vispārējā tiesā ir jāizskata prasība, kas ir celta pēc LESD 263. panta sestajā daļā paredzētā divu mēnešu termiņa, kuram ir pieskaitīts Reglamenta 60. pantā paredzētais desmit dienu termiņš, kas ir noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu. Lai gan lēmums par atcelšanu no amata uz laiku un lēmums par atstādināšanu no amata prasītājai tika paziņoti attiecīgi 2013. gada 5. jūlijā un 2014. gada 4. martā, šī prasība tika celta 2015. gada 28. maijā.
- 164 Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atbilstoši LESD 263. pantam prasības pieņemamība ir jāizvērtē, atsaucoties uz situāciju, kāda tā ir bijusi prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī (spriedumi, 1984. gada 27. novembris, *Bensider u.c./Komisija*, 50/84, EU:C:1984:365, 8. punkts, un 2002. gada 18. aprīlis, Spānija/Padome, C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 un C-22/01, EU:C:2002:230, 23. punkts).
- 165 Šīs prasības celšanas dienā Vispārējā tiesa nebija konstatējusi *EUSC* Civildienesta noteikumu 28. panta 6. punkta prettiesiskumu. Tādējādi vēršanās Apelācijas padomē, kas lēma saskaņā ar pilnvarām, kuras tai bija piešķirtas ar šo tiesību normu, bija balstīta uz juridisko pamatu un veidoja tiesiskās aizsardzības līdzekli, kas prasītājai principā piedāvā līdzekli viņas situācijas labošanai, jo *a priori* nevarēja izslēgt, ka Apelācijas padome atceļ apstrīdētos *EUSC* direktora lēmumus. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru principā ir jāpieņem, ka Savienības iestāžu tiesību akti ir tiesiski un tārad rada tiesiskas sekas tik ilgi,

kamēr tie nav atsaukti, atcelti saistībā ar prasību atcelt tiesību aktu vai atzīti par spēkā neesošiem saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vai iebildi par prettiesiskumu (skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Schrems*, C-362/14, EU:C:2015:650, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

166 Tādējādi, ņemot vērā Hartas 47. pantā paredzētās tiesības efektīvi vērsties tiesā, nevar uzskatīt, ka vēšanās Apelācijas padomē saistībā ar lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku un lēmumu par atstādināšanu no amata var izraisīt to, ka noilguma termiņa beigās prasītāja zaudē tiesības Vispārējā tiesā apstrīdēt šos pašus lēmumus, kas būtībā ir apstiprināti ar Apelācijas padomes lēmumu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 21. februāris, LL/Parlaments, C-326/16 P, EU:C:2018:83, 35. punkts).

167 Šajos apstākļos termiņš prasības celšanai pret lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku un lēmumu par atstādināšanu no amata attiecībā uz prasītāju sākās tikai 2015. gada 23. martā, kad viņai tika paziņots Apelācijas padomes lēmums. Tādējādi, ceļot šo prasību pret lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku un lēmumu par atstādināšanu no amata 2015. gada 28. maijā, prasītāja ievēroja LESD 263. panta sestajā daļā paredzēto divu mēnešu termiņu, kam ir pieskaitīts Reglamenta 60. pantā paredzētais desmit dienu termiņš, kas ir noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu.

b) Par lēmuma par atstādināšanu no amata tiesiskumu

168 Lai pamatotu prasījumus atcelt lēmumu par atstādināšanu no amata, prasītāja izvirza piecus pamatus. Pirmais pamats attiecas uz labas pārvaldības principa un objektivitātes prasības pārkāpumu administratīvās izmeklēšanas laikā (pirmā daļa) un disciplinārlietu kolēģijā notikušās procedūras laikā (otrā daļa). Otrais pamats attiecas uz procedūras noteikumu un tiesību uz aizstāvību pārkāpumu administratīvās izmeklēšanas laikā (pirmā daļa) un disciplinārlietu kolēģijā notikušās procedūras laikā (otrā daļa). Trešais pamats attiecas uz nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumu. Ceturtais pamats attiecas uz pārņemto faktu patiesuma nekonstatēšanu. Piektais pamats attiecas uz pilnvaru nepareizu izmantošanu.

169 Ar pirmā pamata pirmo daļu un otrā pamata pirmo daļu prasītājas mērķis ir apstrīdēt administratīvās izmeklēšanas procedūru. Tādējādi Vispārējā tiesa uzskata, ka šīs abas daļas ir jāizskata kopā, kas attiecīgi attiecas uz labas pārvaldības principa un objektivitātes prasības pārkāpumu administratīvās izmeklēšanas laikā un uz procedūras noteikumu un tiesību uz aizstāvību pārkāpumu minētās izmeklēšanas laikā.

1) Par administratīvās izmeklēšanas tiesiskumu

170 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar EUSC Civildienesta noteikumu 27. panta 2. punktu EUSC direktors var uzsākt administratīvo izmeklēšanu, lai pārbaudītu, vai pastāv kāda šajos Civildienesta noteikumos paredzēto darbinieka pienākumu neizpilde, ja viņam ir darīti zināmi pierādījumi, kas ļauj prezumēt šādas pienākumu neizpildes esamību.

171 Saskaņā ar EUSC Civildienesta noteikumu IX pielikuma 1. panta 1. punktu:

“Ja iekšējā izmeklēšanā atklāj iespējamu darbinieka vai bijušā darbinieka personisku vainu, attiecīgo personu nekavējoties informē, ja vien tas nekaitē izmeklēšanai. Jebkurā gadījumā, tiklīdz izmeklēšana ir pabeigta, nevar izdarīt secinājumus, minot ierēdni vārdā un nedodot attiecīgajam ierēdnim iespēju komentēt faktus, kas uz viņu attiecas. Secinājumus izdara atsauci uz šiem komentāriem.”

172 Saskaņā ar *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pantu:

“Pamatojoties uz izmeklēšanas ziņojumu, pēc tam, kad attiecīgais darbinieks ir informēts par visiem pierādījumiem lietās un uzklausīts, direktors var: [...] c) ja nav pildīti pienākumi Civildienesta noteikumu 27. panta nozīmē: i) izlemt ierosināt disciplinārlietu, kā paredzēts šā pielikuma 4. iedaļā, vai ii) pieņemt lēmumu sākt lietu Disciplinārlietu kolēģijā.”

173 Ja disciplinārlieta ir uzsākta disciplinārlietu kolēģijā, pēdējā minētajā saskaņā ar Civildienesta noteikumu IX pielikuma 10. pantu tiek iesniegts direktora ziņojums, kurā skaidri ir jānorāda fakti, par kuriem ir saņemta sūdzība, un attiecīgā gadījumā apstākļi, kuros tie radušies, tostarp jebkuri atbildību pastiprinoši vai mīkstinājoši apstākļi. Ziņojums disciplinārlietu kolēģijai tiek pieņemts pēc attiecīgā darbinieka uzklaušanās izmeklēšanas beigās un, ņemot vērā šīs uzklaušanās rezultātus, tā mērķis ir tikai konstatēt faktus, kā arī tos izvērtēt attiecībā pret Civildienesta noteikumos paredzētajiem pienākumiem vai normām, kuru neievērošana tiek pārņemta šim darbiniekam (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 10. jūnija spriedums, *HI/Komisija*, F-133/15, EU:F:2016:127, 131. punkts).

174 Tādējādi administratīvās izmeklēšanas mērķis ir noskaidrot faktus, kuros tiek vainota attiecīgā persona, un ar tiem saistītos apstākļus, kā arī ļaut *EUSC* direktoram *prima facie* novērtēt to būtiskumu un smagumu, lai formulētu viedokli par vajadzību vērsties disciplinārlietu kolēģijā nolūkā attiecīgā gadījumā noteikt disciplinārsodu.

175 Iestādei, kurai ir uzticēta administratīvās izmeklēšanas veikšana, kā tas izriet no judikatūras, ir plaša rīcības brīvība izmeklēšanas veikšanā (šajā nozīmē un pēc analogijas skat. spriedumus, 2012. gada 16. maijs, *Skareby/Komisija*, F-42/10, EU:F:2012:64, 38. punkts; un 2013. gada 11. jūlijs, *Tzirani/Komisija*, F-46/11, EU:F:2013:115, 124. punkts, un 2014. gada 18. septembris, *CV/EESK*, F-54/13, EU:F:2014:216, 43. punkts).

176 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Savienības tiesības prasa, lai administratīvās procedūras norisinātos, ievērojot garantijas, ko sniedz Hartas 41. pantā paredzētais labas pārvaldības princips. Šīs garantijas ietver kompetentās iestādes pienākumu uzmanīgi un objektīvi izvērtēt visus izskatāmās lietas būtiskos apstākļus. Ikvienas personas tiesības uz to, lai tās lieta tiktu izskatīta objektīvi, ietver, pirmkārt, subjektīvo objektivitāti, atbilstoši kurai neviens attiecīgās iestādes loceklis, kas ir atbildīgs par lietu, nedrīkst paust aizspriedumus vai personīgus pieņēmumus, un, otrkārt, objektīvo objektivitāti, atbilstoši kurai iestādei ir jāsniedz pietiekamas garantijas, lai šajā ziņā varētu tikt izslēgtas jebkādas leģitīmas šaubas (skat. spriedumu, 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler/Komisija*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 155. punkts un tajā minētā judikatūra; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2010. gada 11. maijs, *Nanopoulos/Komisija*, F-30/08, EU:F:2010:43, 189. punkts).

177 Turklāt tiesības uz labu pārvaldību saskaņā ar Hartas 41. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu ietver ikvienas personas tiesības tikt uzklautai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt, kā arī ikvienas personas tiesības piekļūt ar viņu saistītajiem lietas materiāliem. Runājot par administratīvu izmeklēšanu veikšanu *EUSC*, šīs normas ir atspoguļotas *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 1. panta 1. punktā un 2. pantā, kas attiecīgi ir atgādināti šī sprieduma 171. un 172. punktā.

178 Ņemot vērā šos apsvērumus, kopā ir jāpārbauda pirmā pamata pirmā daļa un otrā pamata pirmā daļa, ar kurām prasītāja apstrīd i) viņas priekšnieka izvēli attiecībā uz viņu veikt administratīvu izmeklēšanu, ii) to, ka aptaujas lapa ar atbilžu variantiem, kas konkrēti attiecas uz viņu, ir izmantota kā administratīvās izmeklēšanas forma, iii) to, ka viņa nebija piesaistīta administratīvajā izmeklēšanā, un iv) atteikumu laikus piekļūt administratīvās izmeklēšanas lietas materiālu dokumentiem.

i) Par izmeklētāja izvēli

- 179 Prasītāja apstrīd viņas priekšnieka, *EUSC* direktora vietnieka, izraudzīšanos attiecībā uz viņu īstenotās administratīvās izmeklēšanas veikšanai. Viņa uzskata, ka viņam nebija taisnīgas objektivitātes, lai veiktu izmeklēšanu, ciktāl darba attiecībās ar prasītāju viņam vienmēr bija bijuši aizspriedumi, viņš bija bijis neobjektīvs un naidīgi noskaņots.
- 180 Šajā ziņā prasītāja norāda, ka divos lūgumos sniegt palīdzību viņa bija vainojusi *EUSC* direktora vietnieku pret viņu vērsta psiholoģiskā vardarbībā. Prasītāja arī apgalvo, ka cietusi no apvainojumiem un uzbrukumiem sanāksmēs, kurās piedalījās *EUSC* direktors un viņa vietnieks, kā arī no tā, kas bija minēts viņas trīs ikgadējos novērtējuma ziņojumos, kurus bija sagatavojis pēdējais minētais. *EUSC* direktora vietnieka naidīgumu pret prasītāju pierādot arī tas, ka viņš kopā ar *EUSC* direktoru viņai esot patvaļīgi liedzis veikt amata pienākumus, “neraugoties uz viņas neapšaubīto profesionālo kompetenci”.
- 181 Šajā ziņā vispirms ir jākonstatē, ka no lietas materiāliem neizriet ne tas, ka *EUSC* direktora vietnieks būtu patvaļīgi liedzis prasītājai veikt amata pienākumus, ne arī, ka viņa klātbūtnē pret viņu būtu bijuši vērsti apvainojumi, jo šādi apgalvojumi ir pamatoti tikai ar pašas prasītājas sagatavotām piezīmēm. Turklāt, pat ja pieņem, ka šiem paziņojumiem būtu jāpiešķir pierādījumu spēks, ir jānorāda, ka *EUSC* direktora vietnieks tajos nav vainots tieši ne tajā, ka būtu prasītājai liedzis veikt amata pienākumus, ne, ka būtu bijis liecinieks pret viņu vērstiem apvainojumiem, ko viņš būtu pielāvis.
- 182 Vēl, runājot par viņas ikgadējiem novērtējuma ziņojumiem, prasītāja nav pierādījusi, kādā veidā tajos būtu iekļauti apvainojumi un tie liecinātu par *EUSC* direktora vietnieka neobjektivitāti un naidīgumu. Pretēji tam, ko, šķiet, norāda prasītāja, priekšnieka novērtēta darbinieka snieguma novērtējums, pat ja tas būtu kritisks, nevar tikt pielīdzināts apvainojumiem un kā tāds nevar pierādīt attiecīgā priekšnieka neobjektivitāti.
- 183 Visbeidzot, ciktāl prasītāja apgalvo, ka bija neatbilstoši par izmeklētāju izraudzīties *EUSC* direktora vietnieku, jo uz pēdējo minēto attiecās divi viņas lūgumi sniegt palīdzību, šī argumentācija ir jānoraida.
- 184 Pirmkārt, ir jākonstatē, ka savos 2011. gada 30. maijā sagatavotajos komentāros par viņas ikgadējo novērtējumu prasītāja nevainoja *EUSC* direktora vietnieku. Turklāt pēc tam 2013. gada 7. martā prasītāja norādīja, ka viņš nebija apmierinājis viņas 2012. gada sūdzību, saskaņā ar kuru viņa bija cietusi no finanšu direktora, nevis *EUSC* direktora vietnieka īstenotas psiholoģiskas vardarbības.
- 185 No vienas puses, *EUSC* direktora vietnieku administratīvās izmeklēšanas veikšanai *EUSC* direktors izraudzījās 2013. gada 8. martā, proti, pirms 2013. gada 20. martā tika nosūtīts otrais prasītājas lūgums sniegt palīdzību, ar kuru pēdējā minētā esot vainojusi *EUSC* direktora vietnieku konkrētā ricībā.
- 186 Katrā ziņā ir jāatgādina otrā prasītājas lūguma sniegt palīdzību teksts, kurā ir norādīts izmeklētāja vārds:
- “Ar šo es formāli lūdzu veikt pasākumus, lai izbeigtu pret mani un pret manu darbu vērsto vardarbību [..].
- It īpaši es Jūs lūdzu, lai [finanšu direktors] izbeigtu pārbaudīt un izjautāt manas nodaļas darbiniekus saistībā ar nodaļas iekšējiem jautājumiem [..] un izbeigtu paust savu tendenciozo viedokli. Lai gan tikai ar viņu es saistu pazemojošo situāciju, kāda radās 2012. gada septembrī, šobrīd es varu saskatīt dažu darbinieku savienību, kas, šķiet, ietekmē citus kolēģus, tostarp direktora vietnieku, izplatot baumas un mani diskreditējot.”

187 Pretēji tam, ko norāda prasītāja, šāds formulējums nav vērsts uz to, lai tieši *EUSC* direktora vietnieku vainotu situācijā, no kādas, kā apgalvo prasītāja, viņa ir cietusi, bet gan lai vainotu finanšu direktoru. Runājot par *EUSC* direktora vietnieku, kas tika izraudzīts izmeklēšanas veikšanai, prasītāja tikai ir norādījusi, ka viņu esot varējis ietekmēt finanšu direktora viedoklis. Tādējādi ar prasītājas lūgumu sniegt palīdzību nepietiek, lai konstatētu izmeklētāja neobjektivitāti.

188 Tādējādi no lietas materiālu elementiem pietiekamā mērā neizriet, ka izmeklētāja izraudzīšanās prasītājai varēja radīt pamatotas bailes par viņa objektīvo objektivitāti izmeklēšanas veikšanai.

ii) Par to, ka administratīvajā izmeklēšanā attiecībā uz prasītāju tika izmantota aptaujas lapa ar atbilžu variantiem

189 Prasītāja apšaubā administratīvās izmeklēšanas kārtību un norāda, ka tās laikā *EUSC* nav ievērojis labas pārvaldības principu un no tā izrietošo objektivitātes prasību.

190 Prasītāja apstrīd to, ka izmeklētājs ir lūdzis vairākus *EUSC* darbiniekus aizpildīt aptaujas lapu ar atbilžu variantiem, kuras virsrakstā bija minēta konkrēti prasītāja, saistot viņu ar iebiedēšanas jēdzienu. Prasītāja piebilst, ka šajā aptaujas lapā ietvertie jautājumi ar atbilžu variantiem bija neobjektīvi un ļoti uzvedinoši. Tādējādi viņa uzskata, ka aptaujas lapas nosūtīšana pati par sevi bija faktu konstatēšanai neatbilstošs līdzeklis.

191 Šajā ziņā prasītāja uzskata, ka ar iespējamiem disciplināriem pārkāpumiem saistītas administratīvās izmeklēšanas mērķis ir savākt visus precīzos un atbilstošos elementus. Šajā gadījumā administratīvās izmeklēšanas ziņojumā nav minēts neviens precīzs atgadījums un ir pierādīts, ka izmeklētājs tikai apkopojā atbildes uz aptaujas lapām un atspoguļoja tajās paustās vispārējās apsūdzības.

192 No tā izrietot, ka administratīvā izmeklēšana bija neobjektīva un izvairīga un tādējādi tajā nebija ievērots labas pārvaldības princips un objektivitātes prasība.

193 *EUSC* apstrīd prasītājas argumentāciju un uzsver, ka aptaujas lapā bija divi atvērti jautājumi, uz kuriem sniegtās atbildes ir jāaplūko kopā ar atbildēm, kas ir sniegtas aptaujas lapā ar atbilžu variantiem.

194 Šajā gadījumā ir jāatgādina, ka 2012. gada 14. novembrī *EUSC* direktoram tika iesniegta sūdzība, ko ar roku bija parakstījuši divpadsmit darbinieki un kas bija formulēta šādi:

“Mēs visi tādā vai citādā veidā esam konstatējuši, kādā mērā [KF] ir rīkojusies neatbilstoši, pieņemot lēmumus atkarībā no tās personas identitātes, kas tos lūdza pieņemt, noteikumus piemērojot pēc saviem ieskatiem; mēs esam novērojuši vardarbības situāciju un ļaunprātīgu rīcību attiecībā pret dažiem personāla locekļiem. Mēs esam saskārušies arī ar iejaukšanos mūsu profesionālajā darbībā saistībā ar problēmjautājumiem, kuros viņa nav eksperte. Viss minētais mūsu ikdienas uzdevumu veikšanu padara grūtāku vai mazāk efektīvu, nekā tam būtu jābūt. Nav normāli, ka šī *EUSC* darbiniece ik dienu cenšas panākt konfrontāciju ar kādu no mums un ka mēs priecājamies par brīžiem, kad viņas nav birojā. Pret mūsu kolēģiem nepārtraukti ir vērsta kritika, un darba atmosfēra ir graužoša vai pat kaitīga. Mēs zinām, ka citiem *EUSC* personāla locekļiem šī situācija ir zināma, un viņi, iespējams, Jums varētu sniegt arī pierādījumus mūsu sūdzības pamatošanai. Mūsu mērķis ir panākt, ka pēc visu pierādījumu pārbaudīšanas Jūs veicat pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka šāda veida rīcība, kura ir tik neatbilstoša [Savienības] būtībai, vairs nekad neatkārtojas.”

195 Tādējādi 2013. gada 8. martā *EUSC* direktors uzsāka administratīvu izmeklēšanu. Saskaņā ar izmeklēšanas ziņojumu izmeklēšana bija pamatota ar “ārkārtīgi nopietno situāciju, kāda ir darīta zināma *EUSC* direktoram, kas pierāda, ka [prasītāja] nav izpildījusi pienākumus, kuri viņai ir paredzēti *EUSC* Civildienesta noteikumos”, un tās mērķis bija “apkopot faktus, kas ļauj pierādīt iespējamo [prasītājas] psiholoģisko vardarbību un iebiedēšanu attiecībā personālu, kurš ir viņas tiešā vadībā”.

196 Administratīvo izmeklēšanu veidoja aptaujas lapas ar atbilžu variantiem “Aptaujas lapa par vardarbību” nosūtīšana 24 EUSC darbiniekiem 2013. gada 12. jūnijā, kurā bija norādīts: “Lūdzu, atbildiet uz šādiem jautājumiem, kuru mērķis ir pārbaudīt, vai attiecībā uz Jums pastāv iespējama iebiedējoša [KF] rīcība”. Aptaujas lapa bija šādas tabulas formā, kurā bija aizpildāmi lodziņi, kas atbilda rīcības kategorijām, kuru pret viņiem esot īstenojusi prasītāja:

	Jautājums	Atbilde		
		Nē	Dažreiz	Bieži
1	Citu darbinieku neatzišana vai niecīga atzišana, neuzticšanās citiem			
2	Vāja dalība lēmumu pieņemšanā			
3	Vāja vai ļoti ierobežota saziņa/informācijas sniegšana			
4	Atgriezeniskās informācijas par izaugsmi nesniegšana			
5	Degradējoši vai aizskaroši komentāri, spiediens, agresīva rīcība, neatbilstošas reakcijas			
6	Personiski apvainojumi vai apvainojumi saistībā ar profesionālo kompetenci			
7	Aizskarošas vai draudošas piezīmes gan mutvārdos, gan rakstveidā			
8	Iebiedēšana, spiediens			
9	Represiju draudi			
10	Ieguldītā un paveiktā darba noniecināšana			
11	Darba attiecību pasliktināšana			
12	Sajūta tikt nošķirtam, nodalītam, izslēgtam, atraidītam, ignorētam, noniecinātam vai pazemotam			
13	Acīmredzami nerasniedzamu mērķu vai uzdevumu noteikšana			
14	Darba neesamība vai darbs, kas neatbilst ieņemamā amata pienākumiem			

197 Aptaujas lapu adresātiem tika uzdots arī jautājums, vai gadījumā, ja viņi ir sastapušies ar kādu no šiem rīcības veidiem, tie ir izraisījuši kādas no šādām sekām, kas arī ir izklāstītas tabulas formā, kurā ir aizpildāmi lodziņi:

	Jautājums	Atbilde		
		Nē	Daļēji	Jā
15	Izolācija un tendence pasliktināties darba attiecībām			
16	Arvien vairāk kļūdu pieļaušana, nespēja koncentrēties, produktivitātes samazināšanās, motivācijas zudums			
17	Kavēta profesionālā attīstība un apdraudēta karjera			
18	Psihiskās un fiziskās veselības problēmas, piemēram, stress, nemiers, kauna sajūta un motivācijas trūkums			
19	Pazemojums, dezorientācija, miega traucējumi, depresija vai nopietnu fizisku un psiholoģisku problēmu pieaugums			
20	Darba vietā esošo noteikumu pasliktināšanās			
21	Nesaskaņu pieaugums			
22	Nebūtisku problēmu saasināšanās			

198 Kā tas izriet no šī sprieduma 170.–177. punktā atgādinātajām tiesību normām un judikatūras, pēc apgalvojumiem attiecībā uz kādu EUSC darbinieku par profesionālo pienākumu neizpildi veiktās administratīvās izmeklēšanas mērķis ir pierādīt viņam pārmesto faktu patiesumu, un tādējādi tās laikā rūpīgi un objektīvi ir jācenšas noskaidrot visus konkrētos un atbilstošos elementus, kas saistīti ar šo lietu. Ņemot vērā EUSC direktoram iesniegtās sūdzības tekstu, kurā ir apšaubīta prasītājas vispārējā attieksme, kvalificējot to kā “vardarbību”, izmeklētājam bija jāaicina sūdzību iesniedzēji pamatot apgalvotos faktus un jānovērtē to detalizētais un saskaņotais raksturs pirms to juridiskās kvalificēšanas attiecīgā gadījumā.

- 199 Izmeklētājs sūdzības iesniedzējiem, kā arī citiem *EUSC* darbiniekiem nosūtīja “aptaujas lapu par vardarbību”, kurā bija ieraksti ar atbilžu variantiem, kas būtībā atbilst tādas rīcības vispārējām kategorijām, kura var būt raksturīga “psiholoģiskai vardarbībai”.
- 200 Tādējādi šādas iniciatīvas mērķis bija nevis censties konstatēt konkrētu apgalvoto faktu patiesumu, bet pieprasīt aptaujas lapas adresātiem vispārīgi un abstrakti paust savas sajūtas par rīcības kategorijām, ko viņi uzskata, ka ir konstatējuši saistībā ar prasītāju.
- 201 Jāatzīst, ka *EUSC* bija plaša rīcības brīvība saistībā ar pašu izmeklēšanas uzsākšanu un saistībā ar tās praktiskās norises noteikumu definēšanu. Tomēr, personām, kas ik dienu strādā kopā ar prasītāju, nosūtīdams aptaujas lapu ar atbilžu variantiem, kura uz viņu attiecas un kurā viņa personīgi ir minēta, *EUSC* nav rīkojies ar tādu piesardzību un rūpību, kāda ir vajadzīga strīdā starp Savienības struktūru un kādu no tās darbiniekiem. Šāda iniciatīva varēja tikai pasliktināt darba attiecības starp prasītāju un viņas kolēģiem, kas ir viņas priekšnieki vai padotie, pat pirms objektīvi varēja tikt konstatēts konkrētu faktu patiesums. Citi līdzekļi būtu bijuši atbilstošāki tam, lai direktora vietnieks būtu spējīgs novērtēt prasītājas rīcību, it īpaši rīkojot divpusējas sarunas ar personām, kas bija iesniegušas sūdzību, lai mierīgi un objektīvi uzklāusītu iemeslus, kurus tās min, kā arī rīkojot tiešas sarunas ar prasītāju. Attiecīgā gadījumā šādu sarunu beigās direktora vietniekam bija jānosaka, vai runa ir par dažiem tādas rīcības veidiem, kas, ņemot vērā tās ilgstošo, atkārtoto vai sistemātisko raksturu un tās sekas, var nozīmēt psiholoģisku vardarbību vai vismaz prasītājas profesionālo pienākumu neizpildi.
- 202 Tādējādi šādas aptaujas lapas ar atbilžu variantiem izmantošana, lai konstatētu apsūdzību par vardarbību esamību, ko izmeklētājs bija nosūtījis 24 *EUSC* darbiniekiem, ir jāuzskata par acīmredzami neatbilstošu un līdz ar to pretēju rūpības pienākumam, kas ir jāievēro, veicot administratīvu izmeklēšanu.
- 203 Protams, kā to uzsver *EUSC*, iztaujātie darbinieki bija aicināti līdztekus aptaujas lapai ar atbilžu variantiem atbildēt arī uz diviem atvērtiem jautājumiem. Tomēr no paša šo divu jautājumu formulējuma izriet, ka tie nevar atspēkot minētās aptaujas lapas acīmredzami neatbilstošo raksturu. Pirmkārt, ar pirmo atvērtu jautājumu iztaujātie darbinieki bija lūgti ziņot par ikvienu faktu vai notikumu, kas attiecas uz aptaujas lapas lodziņiem, kurus viņi ir atzīmējuši. Tādējādi atbildes, kas varēja tikt sniegtas uz šo jautājumu, nesaraucami bija saistītas ar aptaujas lapā ietvertajām nosodāmas rīcības vispārējām kategorijām. Otrkārt, ar otro atvērtu jautājumu iztaujātie darbinieki bija aicināti norādīt, vai viņi ir bijuši liecinieki rīcībai, kas uzskatāma par prasītājas psiholoģisku vardarbību pret citiem *EUSC* darbiniekiem. Uzdodot šādu jautājumu, *EUSC* tādējādi ir pamatojies uz pieņēmumu, ka uz to sniegtajā atbildē aprakstītā rīcība pirms objektīvas pārbaudes veikšanas varētu tikt kvalificēta kā pašu iztaujāto darbinieku psiholoģiska vardarbība.
- 204 Katrā ziņā no lietas materiāliem izriet, ka izmeklēšanas ziņojumā izdarītie secinājumi, saskaņā ar kuriem prasītājai pārmestās rīcības patiesums ir pierādīts, ir pamatoti tikai ar vispārējām uz prasītāju attiecinātām rīcības kategorijām, neminot konkrētu elementu, kas izrietētu no darbinieku atbildēm uz abiem atvērtajiem jautājumiem.
- 205 Turklāt, kā to pamatoti norāda prasītāja, izmeklētājs, kas ir *EUSC* direktora vietnieks, nav rīkojies piesardzīgi, prasītājas vārdu sasaistot ar “aptaujas lapu par vardarbību”. Šāds rīcības veids var likt apšaubīt *EUSC* direktora vietnieka subjektīvo objektivitāti, ciktāl pēdējais minētais, šādi rīkojoties, deva mājieni uz prasītājas atbildību juridiski kvalificētu disciplināro pārkāpumu dēļ, lai gan šajā stadijā viņa nebija uzklāusīta un vēl nebija nolemts uzsākt disciplinārlietu.
- 206 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, nevar uzskatīt, ka administratīvās izmeklēšanas patiesais mērķis bija konstatēt konkrētus faktus, rūpīgi un objektīvi cenšoties noskaidrot visus atbilstošos lietas elementus. Šādos apstākļos ir jāsecina, ka *EUSC* nav rīkojies ar visu vajadzīgo rūpību, kāda Savienības struktūrai ir jāievēro attiecībā uz sava personāla locekļiem, veicot samērīgus un lietas apstākļiem atbilstošus pasākumus.

207 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Vispārējā tiesa secina, ka *EUSC* administratīvās izmeklēšanas veikšanā nav ievērojis labas pārvaldības principu, rūpības pienākumu un objektivitātes prasību.

iii) Par prasītājas neiesaistīšanu administratīvajā izmeklēšanā

208 Prasītāja *EUSC* arī pārmet, ka tas viņu nav iesaistījis administratīvajā izmeklēšanā, pārkāpjot viņas tiesības tikt uzklusītai un *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 1. panta 1. punktu.

209 Šajā ziņā prasītāja norāda, ka laikposmā no 2013. gada marta, kad tika uzsākta administratīvā izmeklēšana, līdz 2013. gada jūlijam, kad viņa pirmoreiz tika informēta par minētās izmeklēšanas norises kārtību, viņa par to nebija saņēmusi nekādu informāciju. Turklāt, lai gan izmeklētājs prasītāju pirmoreiz uzaicināja 2013. gada 2. jūlijā, viņa uzsver, ka šajā datumā izmeklēšanā radušies secinājumi jau bija pabeigti.

210 Prasītāja uzskata, ka viņu būtu bijis jāuzklausā, viņai būtu bijis jāzina visi viņai pārņemto atgadījumu elementi un būtu bijis jāpiešķir pietiekams termiņš to pārbaudīšanai.

211 Šajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka par administratīvās izmeklēšanas uzsākšanu pret prasītāju *EUSC* direktors viņu informēja ar 2013. gada 4. aprīļa paziņojumu, minot tajā *EUSC* Civildienesta noteikumu 27. pantu.

212 Par izmeklēšanas ziņojumā izdarītajiem secinājumiem *EUSC* direktors prasītājai paziņoja 2013. gada 3. jūlija elektroniskā pasta vēstulē plkst. 16.56. Šajā pašā elektroniskā pasta vēstulē *EUSC* direktors aicināja prasītāju piedalīties uzklusīšanā 2013. gada 5. jūlijā plkst. 10.00 un iesniegt savus apsvērumus par izmeklēšanas ziņojumā izdarītajiem secinājumiem.

213 Saskaņā ar šiem secinājumiem *EUSC* direktora vietnieks uzskatīja, ka darbinieki, kas strādā ciešā saistībā ar prasītāju, ir “skaidri apstiprinājuši dažādus aspektus, kuri raksturo psiholoģisko vajāšanu”, jo vairāki no šiem darbiniekiem saistībā ar vairākām vispārējām rīcības kategorijām, kas ir uzskaitītas aptaujas lapā ar atbilžu variantiem, bija atzīmējuši lodziņu “bieži (proti, šādas kategorijas: “citu darbinieku neatzišana vai niecīga atzišana un neuzticēšanās citiem”, kurš bija atzīmēts sešas reizes; “degradējoši vai aizskaroši komentāri, spiediens, agresīva rīcība, neatbilstošas reakcijas”, kas bija atzīmēts septiņas reizes; “personiski apvainojumi vai apvainojumi saistībā ar profesionālo kompetenci”, kurš bija atzīmēts trīs reizes; “aizskarošas vai draudošas piezīmes”, kas bija atzīmēts trīs reizes; “iebidēšana, spiediens”, kurš bija atzīmēts septiņas reizes; “ieguldītā darba noniecināšana”, kas bija atzīmēts trīs reizes; “pazemojuma sajūta”, kurš bija atzīmēts četras reizes).

214 Turklāt, runājot par darbiniekiem, kas nestrādā tiešā saskarē ar prasītāju, *EUSC* direktora vietnieks izmeklēšanas ziņojumā norādīja, ka “tika sniegti šādi paziņojumi: nepārtraukta mikropārvaldība, kura neattiecas uz A 4 pakāpes darbinieku; neuzticēšanās, kas izraisa nepārtrauktas atkārtotas pārbaudes; publiska darbinieku kritizēšana neatkarīgi no viņu veicamajām funkcijām; baumu izplatīšana par dažu iekšējo darbinieku bezdarbību; nebūtisku problēmu saasināšana; neatbilstoša iniciatīva un reizēm direktora un direktora vietnieka lēmumu neievērošana”.

215 Saskaņā ar izmeklēšanas ziņojumu *EUSC* direktora vietnieks no šīs informācijas secināja, ka ir “pierādīts, ka [KF] rīcība [ir] ļaunprātīga, apzināta, atkārtota, ilgstoša vai sistemātiska, ka tās mērķis ir diskreditēt vai noniecināt attiecīgās personas” un ka “ši [KF] piedēvētā rīcība [ir] apstiprināta un, ņemot vērā tās raksturu, biežumu un ietekmi uz dažiem personāla locekļiem, raksturo psiholoģisku vardarbību”.

216 Jānorāda, pirmkārt, ka izmeklēšanas ziņojumā izdarītie secinājumi, kuros par pierādītu ir uzskatīts psiholoģisko vardarbību veidojošo faktu patiesums, ir formulēti ļoti vispārīgi un neprecīzi, atsaucoties tikai uz vispārējām prasītājai pārņemtajām rīcības kategorijām, neminot nevienu konkrētu atgadījumu, un

tas aprūtināja prasītājas iespējas īstenot savas tiesības uz aizstāvību. Otrkārt, prasītājai tika piešķirts termiņš, kurš bija isāks nekā 48 stundas, lai iesniegtu savus apsvērumus par šo ziņojumu, kas bija saistīts ar īpaši smagiem faktiem, kuros viņa tika vainota, un ar ko tika noslēgta pirms vairākiem mēnešiem uzsāktā izmeklēšana. Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka *EUSC* pienācīgi uzklausa prasītāju, pirms *EUSC* direktors izdara secinājumus, ņemot vērā izmeklēšanas ziņojumu.

- 217 Tādējādi prasītājai ir pamats sūdzēties, ka *EUSC* ir pārkāpis noteikumu, saskaņā ar kuru secinājumus no administratīvas izmeklēšanas *EUSC* direktors var izdarīt tikai pēc tam, kad attiecīgais darbinieks iepriekš ir pienācīgi uzklauts, kā tas ir paredzēts *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 1. panta 1. punktā un 2. pantā (skat. šī sprieduma 171. un 172. punktu), kas ir norma, kurā ir konkrēti piemērots vispārējais tiesību uz aizstāvību aizsardzības princips, kas turklāt ir paredzēts Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunktā (skat. šī sprieduma 177. punktu).

iv) Par savlaicīgu prasītājas piekļuvi administratīvās izmeklēšanas lietas materiāliem

- 218 Prasītāja uzskata, ka izmeklēšanas lietas materiāli, uz kuriem *EUSC* direktors ir pamatojies, lai pieņemtu lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu, viņai tika paziņoti tikai 2013. gada oktobrī, proti, pēc šī lēmuma faktiskas pieņemšanas 2013. gada 5. jūlijā. Tādējādi prasītājai neesot bijis pietiekamas informācijas, lai identificētu pret viņu vērstās apsūdzības, ne arī lai uz tām pienācīgi atbildētu, līdz ar to ar lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu esot pārkāpts *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pants.
- 219 Šajā gadījumā ir jākonstatē, kā tas izriet no 2013. gada 5. jūlija sanāksmes protokola un kā to tiesas sēdē atzina *EUSC*, ka administratīvās izmeklēšanas ziņojumā paredzētie dokumenti prasītājai netika nosūtīti pirms tajā pašā dienā tika pieņemts lēmums par disciplinārlietas uzsākšanu, ar ko tiek noslēgts administratīvās izmeklēšanas posms.
- 220 Saskaņā ar šo pašu protokolu *EUSC* direktors uzskatīja, ka prasītāja šajā posmā nedrīkst piekļūt *EUSC* darbinieku aizpildītajām un parakstītajām aptaujas lapām, ņemot vērā noteikumu, kas attiecas uz personas datu aizsardzību, un bailes no represijām, kuras varētu tikt vērstas pret darbiniekiem, kas ir snieguši liecības.
- 221 Šajā ziņā viņš, protams, atzina, ka pēc sūdzības veiktas administratīvas izmeklēšanas ietvaros administrācijai bija pienākums līdzsvarot abas tiesības, kas varētu būt pretrunīgas, proti, personas, uz kuru attiecas sūdzība, tiesības īstenot savas tiesības uz aizstāvību un sūdzības iesniedzēja tiesības uz to, ka viņa sūdzība tiek pareizi izskatīta, šīm sūdzības iesniedzēja tiesībām izpaužoties kā administrācijas konfidencialitātes pienākumam, saskaņā ar kuru tai ir pienākums atturēties no jebkādas rīcības, kas varētu apdraudēt izmeklēšanas rezultātus (pēc analogijas skat. spriedumu, 2012. gada 13. decembris, *Donati/ECB*, F-63/09, EU:F:2012:193, 171. punkts).
- 222 Tomēr šāda pretrunīgu tiesību līdzsvarošana šajā gadījumā netika veikta, jo administratīvās izmeklēšanas rezultāti jau bija iegūti, līdz ar to tās pienācīga norise nevarēja tikt apdraudēta ar sniegto liecību izpaušanu prasītājai. Tas turklāt ir iemesls, kura dēļ *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pantā skaidri un bez nosacījumiem ir paredzēts, ka *EUSC* direktoram ir pienākums ikvienai personai, attiecībā uz kuru tiek veikta kāda izmeklēšana, paziņot visus lietas materiālus laikposmā no šīs izmeklēšanas beigām līdz lēmuma par disciplinārlietas uzsākšanu pieņemšanai (skat. šī sprieduma 172. punktu).
- 223 Katrā ziņā, pat ja pieņem, ka administrācijas konfidencialitātes pienākums varēja pamatot prasītājas tiesību uz aizstāvību ierobežojumu, *EUSC* direktors nebija paredzējis viņai piešķirt piekļuvi attiecīgajām liecībām pat pēc to anonimizēšanas. Taču šādu iespēju skaidri bija paredzējis *EUSC* direktora vietnieks, kas, aptaujas lapu nosūtot tiem *EUSC* darbiniekiem, kuri bija tās adresāti

izmeklēšanas ietvaros, bija parūpējies viņiem precizēt, ka “pirmajā lappusē ir jānorāda Jūsu vārds, datums un paraksts (izmeklētājs un liecinieks), un to var pilnībā atdalīt no pašas aptaujas lapas [...], ja tas ir vajadzīgs, lai aizsargātu personu, kas sniedz liecību”.

224 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, prasītājam ir pamats apgalvot, ka, pirms lēmuma par disciplinārlietas uzsākšanu pieņemšanas viņai nepaziņojot lietas materiālus, *EUSC* direktors nav ievērojis viņas tiesības piekļūt lietas materiāliem, kas ir paredzētas Hartas 41. panta 2. punktā un atgādinātas *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pantā (skat. šī sprieduma 172. un 177. punktu).

2) Par administratīvās izmeklēšanas prettiesiskuma sekām

225 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai procesuāls pārkāpums varētu pamatot kāda tiesību akta atcelšanu, ir jākonstatē, ka šī pārkāpuma neesamības gadījumā procedūras iznākums varētu būt bijis citāds (skat. spriedumu, 2015. gada 18. septembris, *Wahlström/Frontex*, T-653/13 P, EU:T:2015:652, 21. punkts un tajā minētā judikatūra). Veicot šo pārbaudi, tika atzīts, ka bija jāņem vērā visi lietas apstākļi un it īpaši iebildumu raksturs un to procesuālo pārkāpumu apmērs, kas pieļauti attiecībā uz garantijām, kuras darbinieks varēja izmantot (skat. spriedumu, 2015. gada 15. aprīlis, *Pipiliagkas/Komisija*, F-96/13, EU:F:2015:29, 65. punkts un tajā minētā judikatūra).

226 Šajā gadījumā, pārbaudot pirmā pamata pirmās daļas un otrā pamata pirmās daļas pamatotību, ir pierādīts, ka, veicot administratīvo izmeklēšanu attiecībā uz prasītāju, *EUSC*, pirmkārt, neizpildīja savu pienākumu administratīvo izmeklēšanu veikt rūpīgi un objektīvi un, otrkārt, neievēroja prasītājas tiesības tikt uzklusītai un viņas tiesības piekļūt lietas materiāliem.

227 Kā atgādināts šī sprieduma 171.–173. punktā, *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikumā minētajai disciplinārlietai ir paredzēti divi atšķirīgi posmi. Pirmo posmu veido rūpīgas un objektīvas administratīvās izmeklēšanas veikšana, kura tiek uzsākta ar *EUSC* direktora lēmumu, kam seko izmeklēšanas ziņojuma sagatavošana un kas pēc ieinteresētās personas uzklusīšanas par faktiem, kuri viņai tiek pārņemti, tiek pabeigta ar secinājumiem, kas izdarīti no minētā ziņojuma. Otrā posmā veido disciplinārlieta vārda tiešā nozīmē, ko uzsāk pats direktors, pamatojoties uz šo izmeklēšanas ziņojumu, un ko veido vai nu disciplinārlietas uzsākšana bez apspriešanās ar disciplinārlietu kolēģiju, vai arī vēršanās minētajā kolēģijā, pamatojoties uz *EUSC* direktora sagatavotu ziņojumu atkarībā no izmeklēšanas secinājumiem un apsvērumiem, kurus attiecībā uz to ir iesniegusi attiecīgā persona.

228 No tā izriet, ka administratīvā izmeklēšana ir priekšnoteikums tam, lai *EUSC* direktors varētu īstenot savu rīcības brīvību lemt par izmeklēšanas sekām, un ka šīs sekas galu galā var izraisīt disciplinārsoda noteikšanu. Pamatojoties uz šo izmeklēšanu un attiecīgā darbinieka uzklusīšanu, *EUSC* direktors novērtē, pirmkārt, vai uzsākt disciplinārlietu, otrkārt, vai saistībā ar to attiecīgā gadījumā ir jāvēršas disciplinārlietu kolēģijā un, treškārt, – ja viņš uzsāk procedūru disciplinārlietu kolēģijā, – faktus, kas ir nodoti minētajai kolēģijai.

229 Tādējādi, tā kā *EUSC* direktora kompetence nav saistoša kompetence, nevar izslēgt, ka tad, ja administratīvā izmeklēšana būtu bijusi veikta rūpīgi un objektīvi, minētā izmeklēšana būtu varējusi izraisīt citādu sākotnējo faktu vērtējumu un tādējādi atšķirīgas sekas, līdz ar to varētu būt bijis pieņemts lēmums, kas ir mazāk stingrs nekā lēmums par prasītājas atstādināšanu no amata (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 14. februāris, *Kerstens/Komisija*, T-270/16 P, nav publicēts, EU:T:2017:74, 82. punkts).

230 Turklāt, neļaujot prasītājam pienācīgi paust savu viedokli administratīvās izmeklēšanas beigās, *EUSC* tai liedza iespēju pārliecināt *EUSC* direktoru, ka ir iespējams citāds sākotnējais faktu vērtējums, kas bija noteicošs procedūras turpinājumam. Nevar atzīt, ka šīs lietas apstākļos *EUSC* direktors būtu pieņēmis lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu, kas izraisīja lēmuma par atstādināšanu no amata pieņemšanu, ja prasītāja būtu varējusi pienācīgi paust savus apsvērumus par izmeklēšanas ziņojumu un par

izmeklēšanas lietas materiāliem. Šāda risinājuma rezultātā jēgu zaudētu pamattiesības tikt uzklusītam un pamattiesības pieklūt lietas materiāliem, kas attiecīgi ir paredzētas Hartas 41. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā, jo pats šo tiesību saturs nozīmē, ka ieinteresētajai personai ir iespēja ietekmēt attiecīgo lēmuma pieņemšanas procesu (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 14. septembris, *Marcuccio* /Komisija, T-236/02, EU:T:2011:465, 115. punkts).

- 231 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, prasītājas prasījumi atcelt lēmumu par atstādināšanu no amata ir jāapmierina, nepārbaudot citus to pamatojumam izvirzītos pamatus.

c) Par lēmuma par atcelšanu no amata uz laiku tiesiskumu

- 232 Prasītāja apstrīd lēmuma par atcelšanu no amata uz laiku tiesiskumu, būtībā izvirzot trīs pamatus, kas attiecīgi ir saistīti ar labas pārvaldības principa un objektivitātes prasības, viņas tiesību uz aizstāvību un tiesību uz nevainīguma prezumpciju pārkāpumu.
- 233 Vispārējā tiesa uzskata, ka vispirms tai ir jāpārbauda otrais pamats, ar kuru prasītāja apstrīd to, ka lēmums pat atcelšanu no amata uz laiku tika pieņemts, lai gan viņai netika paziņoti visi dokumenti, kas pamato administratīvās izmeklēšanas secinājumus. Šī lietas materiālos ietverto dokumentu nepaziņošana pirms lēmuma pat atcelšanu no amata uz laiku pieņemšanas ir pamats prasītājas tiesību uz aizstāvību un *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. panta pārkāpumam.
- 234 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pants, uz kura pārkāpumu atsauca prasītāja, attiecas uz secinājumiem, ko *EUSC* direktors var izdarīt no administratīvās izmeklēšanas un kuros neietilpst darbinieka atcelšana no amata uz laiku, kas ir paredzēta šī paša pielikuma 18. pantā. Tādējādi arguments, kas attiecas uz lietas materiālos ietverto dokumentu nepaziņošānu, pārkāpjot Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pantu, ciktāl tas ir vērsti pret lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, ir jānorāda.
- 235 Atliek secināt, ka lēmums par darbinieka atcelšanu no amata uz laiku, kas ir pamatots ar Civildienesta noteikumu IX pielikuma 18. pantu un kas ir pieņemts, pastāvot apgalvojumam par smagu pārkāpumu, ir nelabvēlīgs individuāls pasākums, kurš līdz ar to ir jāpieņem, ievērojot tiesības uz aizstāvību, it īpaši tiesības tikt uzklusītam. Tādējādi, izņemot īpašus, pienācīgi konstatētus apstākļus, lēmums par atcelšanu no amata uz laiku var tikt pieņemts tikai pēc tam, kad attiecīgajam darbiniekam ir tikusi dota iespēja pienācīgi darīt zināmu savu viedokli par pretenzijām, kas pret viņu ir izvirzītas un ar ko kompetentā iestāde ir paredzējusi pamatot šo lēmumu (pēc analogijas skat. spriedumus, 2004. gada 16. decembris, *De Nicola*/EIB, T-120/01 un T-300/01, EU:T:2004:367, 123. punkts, un 2015. gada 16. decembris, *DE/Eiropas Zāļu aģentūra*, F-135/14, EU:F:2015:152, 57. punkts).
- 236 Šajā ziņā, pirmkārt, no Hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunkta izriet, ka ikvienai personai ir tiesības pieklūt lietas materiāliem, kas uz to attiecas, ievērojot konfidencialitātes, kā arī profesionālā noslēpuma un komercnoslēpuma likumīgas aizsardzības apsvērumus. No tā izriet, ka *EUSC* darbiniekam ir tiesības pieklūt viņa darba devēja rīcībā esošajai informācijai, kas var viņam ļaut saprast to apgalvojumu saturu, kuri pamato atstādināšanu no amata, lai varētu pierādīt, ka viņš nav atbildīgs par norādītajām darbībām, ka tās nav tik smagas, lai pamatotu lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, ka tās nav pietiekami ticamas vai ka tās ir acīmredzami pilnībā nepamatotas, līdz ar to attiecīgā darbinieka atcelšana no amata uz laiku būtu prettiesiska (pēc analogijas skat. spriedumu, 2012. gada 13. decembris, *AX/ECB*, F-7/11 un F-60/11, EU:F:2012:195, 101. punkts). Otrkārt, lai ievērotu Hartas 41. panta 2. punkta a) apakšpunktā garantētās tiesības tikt uzklusītam, administrācijai ir arī pietiekami precīzi jāinformē attiecīgais darbinieks par secinājumiem, ko tā var izdarīt no attiecīgās informācijas, posmā, kad ieinteresētā persona tiek lūgta darīt zināmus savus apsvērumus (spriedums, 2016. gada 5. oktobris, *Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs/CJ*, T-395/15 P, nav publicēts, EU:T:2016:598, 60. punkts).

- 237 Šajā gadījumā, pirmkārt, kā tas ir norādīts šī sprieduma 219. punktā, pirms lēmuma par atcelšanu no amata uz laiku, kas pieņemts līdztekus lēmumam par disciplinārlietas uzsākšanu un par tiem pašiem faktiem, prasītājam netika nosūtīta *EUSC* direktora rīcībā esošā atbilstošā informācija, proti, izmeklēšanas ziņojuma pielikumi. Atšķirībā no apstākļiem lietā, kurā tika taisīts 2012. gada 13. decembra spriedums AX/ECB (F-7/11 un F-60/11, EU:F:2012:195), uz ko ir atsaucies *EUSC*, šo elementu neizpaušana šajā gadījumā nevar tikt pamatota ar vajadzību aizsargāt administratīvās izmeklēšanas efektivitāti, ciktāl lēmuma par atcelšanu no amata uz laiku pieņemšanas brīdī *EUSC* direktora vietnieks bija pabeidzis savu izmeklēšanu un savu izmeklēšanas ziņojumu nodevis *EUSC* direktoram.
- 238 Otrkārt, no lietas materiāliem neizriet, ka direktors pirms lēmuma par atcelšanu no amata uz laiku pieņemšanas būtu prasītājam darījis zināmu savu nodomu attiecībā uz viņu veikt šādu pasākumu. 2013. gada 3. jūlija elektroniskā pasta vēstulē, ar ko šis pats direktors aicināja prasītāju uz uzklaušīšanu, bija norādīts tikai uz *EUSC* Civildienesta noteikumu IX pielikuma 2. pantu par disciplinārajām sekām, kādas var iestāties ar darbinieku saistītas administratīvās izmeklēšanas beigās, nevis uz darbinieka atcelšanu no amata uz laiku.
- 239 No tā izriet, ka, neinformējot prasītāju par paredzēto atcelšanas no amata uz laiku pasākumu un nepaziņojot viņai elementus, uz kuriem bija norāde izmeklēšanas ziņojumā, *EUSC* ir pārkāpis viņas tiesības tikt uzklaušītai un tiesības piekļūt lietas materiāliem, kas ir paredzētas Hartas 41. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā.
- 240 Kā tas ir norādīts šī sprieduma 230. punktā, Hartas 41. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētās tiesības tikt uzklaušītam un tiesības piekļūt lietas materiāliem nozīmē, ka ieinteresētajai personai ir iespēja ietekmēt attiecīgo lēmuma pieņemšanas procesu. Tādējādi nevar izslēgt, ka tad, ja viņai būtu bijusi piekļuve dokumentiem, ar kuriem ir pamatots lēmums par atcelšanu no amata uz laiku, un ja viņa savlaicīgi būtu tikusi informēta, ka *EUSC* direktors ir paredzējis pieņemt šādu lēmumu, prasītājam būtu bijusi iespēja ietekmēt *EUSC* direktora lēmuma saturu, pretējā gadījumā šīs pamattiesības zaudētu savu jēgu.
- 241 Tādējādi pamats, kas attiecas uz prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, pieņemot lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, ir jāapmierina, un saskaņā ar šī sprieduma 225. punktā minēto judikatūru tam ir jāizraisa lēmuma par atcelšanu no amata uz laiku atcelšana, nepārbaudot citus prasītājas izvirzītos pamatus.

2. Par prasījumiem atlīdzināt zaudējumus

- 242 Lai pamatotu savus prasījumus atlīdzināt zaudējumus, prasītāja atsauca uz apstrīdēto lēmumu prettiesiskumu. Pirmkārt, šie lēmumi viņai esot radījuši mantisku kaitējumu, kas atbilst zaudētajai darba samaksai, atalgojumam un tiesībām, ko viņa būtu saņēmusi laikposmā no dienas, kad stājās spēkā viņas atstādināšana no amata, līdz dienai, kad tika izbeigts viņas līgums. Otrkārt, šie paši lēmumi viņai esot radījuši morālu kaitējumu, kas būtībā ir psiholoģiski traucējumi un viņas profesionālās integritātes apdraudējums un ko viņa kopumā novērtē 500 000 EUR apmērā.
- 243 Saskaņā ar iedibināto judikatūru Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās LESD 340. panta otrās daļas izpratnē par tās iestāžu prettiesisku rīcību ir atkarīga no tā, vai ir izpildīti visi nosacījumi, proti, iestādēm pārņemtas rīcības prettiesiskums, zaudējumu esamība un cēloņsakarība starp apgalvoto rīcību un norādīto kaitējumu (spriedums, 1971. gada 28. aprīlis, *Lütticke*/Komisija, 4/69, EU:C:1971:40, 10. punkts; skat. arī spriedumus, 2008. gada 9. septembris, *FIAMM* u.c./Padome un Komisija, C-120/06 P un C-121/06 P, EU:C:2008:476, 106. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2010. gada 18. marts, *Trubowest Handel* un *Makarov*/Padome un Komisija, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

244 Tādējādi ir jāpārbauda, vai šajā gadījumā šie Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumi ir izpildīti.

a) Par Padomei pārmestās rīcības prettiesiskumu

245 Runājot par nosacījumu, kas attiecas uz kādai iestādei pārmestas rīcības prettiesiskumu, no iedibinātās judikatūras izriet, ka tad, ja Savienība rikojas kā darba devējs, tai ir lielāka atbildība, kas izpaužas kā pienākums atlīdzināt visus zaudējumus, kuri tās personālam ir nodarīti ar ikvienu pārkāpumu, ko tā ir pieļāvusi kā darba devēja. Atšķirībā no visām citām privātpersonām Savienības ierēdnis vai darbinieks ar iestādi vai struktūru, no kuras viņš ir atkarīgs, ir saistīts ar juridiskām nodarbinātības attiecībām, kas atspoguļo līdzsvaru starp īpašām savstarpējām tiesībām un pienākumiem, kurš galvenokārt ir paredzēts, lai aizsargātu uzticības attiecības, kādām ir jāpastāv starp iestādi un tās ierēdņiem un darbiniekiem, lai pilsoņiem garantētu pienācīgu Savienības iestādēm un struktūrām uzticēto vispārējo interešu uzdevumu izpildi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 16. decembris, Komisija/*Petrilli*, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46. punkts, un 2012. gada 12. jūlijs, Komisija/*Nanopoulos*, T-308/10 P, EU:T:2012:370, 103. punkts).

246 Lai gan šī sprieduma 245. punktā atgādinātā judikatūra ir izstrādāta saistībā ar prasībām, kas ir celtas, pamatojoties uz LESD 270. pantu un Civildienesta noteikumu 90. un 91. pantu, šajā gadījumā tā ir jāpiemēro *mutatis mutandis*. Tāpat kā Civildienesta noteikumi EUSC Civildienesta noteikumu normas paredz līdzsvaru starp īpašām savstarpējām tiesībām un pienākumiem saistībā ar EUSC līgumdarbiniekiem, un tā mērķis ir nodrošināt pienācīgu EUSC uzticēto vispārējo interešu uzdevumu izpildi.

247 Tādējādi šajā gadījumā pietiek tikai konstatēt EUSC pieļautu pārkāpumu, lai uzskatītu, ka ir izpildīts pirmais no trim nosacījumiem, kas nepieciešami, lai iestātos Savienības atbildība.

248 Šajā ziņā, pārbaudot prasītājas prasījumu par atcelšanu, kas ir pamats viņas prasījumiem par zaudējumu atlīdzību, izriet, ka visos trīs lēmumos – lēmumā par atcelšanu no amata uz laiku, lēmumā par atstādināšanu no amata un Apelācijas padomes lēmumā – ir pieļauti pārkāpumi, kuri var izraisīt to atcelšanu. Tādējādi, pieņemot šos lēmumus, EUSC ir pieļāvis pārkāpumu, kas var izraisīt Savienības ārpuslīgumisko atbildību, ciktāl ir pierādīts, ka pastāv reāls un droši zināms kaitējums un pietiekami tieša cēloņsakarība starp šo kaitējumu un šo pārkāpumu.

b) Par kaitējumu un cēloņsakarību

1) Par mantisko kaitējumu un cēloņsakarību

249 Prasītāja lūdz atlīdzināt mantisko kaitējumu, kas viņai esot nodarīts ar apstrīdētajiem lēmumiem un kas atbilst darba samaksas summai, uz kuru viņa būtu varējusi pretendēt, ja būtu palikusi amatā EUSC laikposmā no viņas atstādināšanas no amata dienas līdz dienai, kad tika izbeigts viņas darba līgums.

250 Šajā ziņā ir taisnība, ka ar šo spriedumu Vispārējā tiesa pasludina, ka tiek atcelts lēmums par atstādināšanu no amata, ar kuru tika izbeigts prasītājas līgums. Tomēr saskaņā ar LESD 266. pantu EUSC ir jāveic pasākumi, kas ir saistīti ar tam adresētā sprieduma izpildi. Tādējādi, lai iepriekš netiktu izlemts par šiem izpildes pasākumiem, Vispārējā tiesa nevar secināt, ka lēmuma par atstādināšanu no amata atcelšana noteikti nozīmē prasītājas tiesības saņemt viņas pieprasītās summas, līdz ar to prasījumi par zaudējumu atlīdzību šobrīd ir jānoraida kā priekšlaicīgi (pēc analogijas skat. spriedumus, 2013. gada 17. oktobris, BF/Revīzijas palāta, F-69/11, EU:F:2013:151, 75. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2014. gada 22. maijs, CU/EESK, F-42/13, EU:F:2014:106, 56. punkts).

- 251 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai ņemtu vērā spriedumu par atcelšanu un to pilnībā izpildītu, iestādei, kas ir pieņēmusi atcelto aktu, ir jāveic pasākumi, kuri ir vajadzīgi, lai novērstu konstatēto pārkāpumu sekas, kas jau izpildīta akta gadījumā nozīmē, ka prasītājs ir jāatjauno tiesiskajā stāvoklī, kādā tas bija pirms šī akta pieņemšanas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2004. gada 31. marts, *Girardot/Komisija*, T-10/02, EU:T:2004:94, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 252 LESD 266. pants attiecīgajai iestādei uzliek arī pienākumu novērst, ka ikvienā tiesību aktā, ar kuru ir paredzēts aizstāt atcelto tiesību aktu, nav pieļauti tie paši pārkāpumi, kas ir norādīti spriedumā, ar kuru ir atcelts tiesību akts (skat. spriedumu, 2005. gada 13. septembris, *Recalde Langarica/Komisija*, T-283/03, EU:T:2005:315, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 253 Visbeidzot, ja sprieduma, ar ko tiek atcelts tiesību akts, izpilde ir īpaši apgrūtināta, attiecīgā iestāde var pieņemt jebkādu lēmumu, ar kuru ieinteresētajām personām tiek taisnīgi kompensēta nelabvēlīgā situācija, kas tām ir radusies atceltā lēmuma dēļ, un šajā saistībā iestāde var ar tām sākt dialogu, lai panāktu vienošanos, piedāvājot tām taisnīgu kompensāciju par pārkāpumu, no kura tās cietušas (skat. spriedumu, 2008. gada 24. jūnijs, *Andres u.c./ECB*, F-15/05, EU:F:2008:81, 132. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 254 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka Vispārējā tiesa nevar prasītājam piešķirt zaudējumu atlīdzību, nezinot, kādus pasākumus EUSC ir veicis šī sprieduma izpildei (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2006. gada 8. jūnijs *Pérez-Díaz/Komisija*, T-156/03, EU:T:2006:153, 76. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2016. gada 5. februāris, *GV/EĀDD*, F-137/14, EU:F:2016:14, 94. punkts un tajā minētā judikatūra).

2) Par morālo kaitējumu un cēloņsakarību

- 255 Prasītāja lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu, kas viņai esot nodarīts apstrīdēto lēmumu pieņemšanas dēļ, kuri viņai esot izraisījuši psiholoģiskus traucējumus un apdraudējuši viņas profesionālo integritāti, reputāciju, karjeras iespējas, kā arī viņas darbaspējas.
- 256 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru prettiesiska akta atcelšana pati par sevi var būt pienācīga un principā pietiekoša atlīdzība par jebkuru morālo kaitējumu, ko šis akts varētu būt izraisījis, ja prasītāja nepierāda, ka ir cietusi morālo kaitējumu, kurš ir nodalāms no atcelšanas pamatā esošā pārkāpuma un kuru pilnībā nevar atlīdzināt ar šo atcelšanu (skat. spriedumu, 2017. gada 19. jūlijs, *DD/FRA*, T-742/15 P, nav publicēts, EU:T:2017:528, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 257 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka lēmuma par atcelšanu no amata uz laiku un lēmuma par atstādināšanu no amata atcelšana nevar kompensēt prasītājam nodarīto morālo kaitējumu, ko ir izraisījuši minētajos lēmumos pieļautie pārkāpumi.
- 258 Pirmkārt, attiecībā uz prasītāju tika veikta administratīva izmeklēšana, kuras iznākums pamatoja gan lēmumu par atcelšanu no amata uz laiku, gan lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu, un šis pēdējai minētais izraisīja lēmuma par atstādināšanu no amata pieņemšanu. No vienas puses, administratīvās izmeklēšanas ziņojumā prasītājas rīcība bija apšaubīta ļoti vispārīgi. No otras puses, prasītājam tika piešķirts ļoti īss termiņš apsvērumu iesniegšanai par šo ziņojumu, un dokumenti, kas ir šīs izmeklēšanas kodols, viņai tika izpausti tikai vairākus mēnešus pēc lēmuma par disciplinārlietas uzsākšanu. Tādējādi prasītājam radās psiholoģiski traucējumi, kuri bija saistīti ar viņas neziņu par to, kādi tieši fakti, neraugoties uz iespējamo to smagumu, viņai tiek pārnesti un ir skaidri kvalificēti kā psiholoģiska vardarbība.

- 259 Otrkārt, citiem *EUSC* darbiniekiem izplatot “aptaujas lapu par psiholoģisku vardarbību”, kura konkrēti attiecās uz prasītāju un kurā viņa bija sasaistīta ar tādas rīcības kategorijām, kas var būt raksturīga psiholoģiskai vardarbībai, kaut gan viņa netika uzklausi ne pēc administratīvās izmeklēšanas, ne pirms direktora lēmuma par viņas atcelšanu no amata uz laiku, *EUSC* ir pieļāvis īpaši smagu prasītājas goda un profesionālās reputācijas aizskārumu.
- 260 Savukārt prasītājas pretenzijas atlīdzināt kaitējumu, kas ir radies no situācijas, kad pret viņu bija vēsta psiholoģiska vardarbība, ir jānoraida. Ar šādu lūgumu prasītāja cenšas panākt rezultātu, kas ir identisks tam, kāds viņai būtu radies, ja būtu tikuši apmierināti viņas prasījumi atcelt netiešo lēmumu, ar ko noraidīts lūgums sniegt palīdzību pret viņu vērstās psiholoģiskās vardarbības situācijas dēļ, kuri tika noraidīti kā nepieņemami (skat. šī sprieduma 138. punktu). Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasījumi par zaudējumu atlīdzību ir jānoraida, ja tie ir cieši saistīti ar prasījumiem atcelt tiesību aktu, kas paši ir tikuši noraidīti (skat. spriedumu, 2010. gada 9. septembris, *Carpent Languages/Komisija*, T-582/08, nav publicēts, EU:T:2010:379, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 261 No iepriekš izklāstītā izriet, ka prasītājam ir nodarīts morāls kaitējums, kas radies no neziņas par to, kādi fakti viņai tiek pārņemti, un no viņas goda, kā arī profesionālās reputācijas aizskāruma. *Ex æquo et bono* ir jānolemj, ka zaudējumu atlīdzība 10 000 EUR apmērā ir atbilstoša atlīdzība par šo kaitējumu, un tādējādi jāpiespriež *EUSC* samaksāt prasītājam šo summu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 262 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kam nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs.
- 263 No iepriekš izklāstītajiem iemesliem izriet, ka *EUSC* spriedums ir galvenokārt nelabvēlīgs un ka tādējādi tam ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus atbilstoši attiecīgajiem prasītājas prasījumiem.
- 264 Savukārt ir jānoraida prasītājas lūgums panākt, ka papildus tam, ka *EUSC* tiek piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tam tiek noteikts pienākums maksāt nokavējuma procentus. Šāds lūgums ir priekšlaicīgs un attiecīgā gadījumā var tikt izlemts tikai tiesāšanās izdevumu noteikšanas procedūrā.
- 265 Turklāt atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam dalībvalstis un iestādes, kas ir iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Tādējādi Padome kā iestāde, kas ir iestājusies lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

- 1) **Atcelt Eiropas Savienības Satelītcetra (*EUSC*) Apelācijas padomes 2015. gada 26. janvāra lēmumu.**
- 2) **Atcelt *EUSC* direktora 2013. gada 5. jūlija lēmumu par KF atcelšanu no amata uz laiku.**
- 3) **Atcelt *EUSC* direktora 2014. gada 28. februāra lēmumu par KF atstādināšanu no amata.**
- 4) ***EUSC* samaksā KF 10 000 EUR kā atlīdzību par viņai nodarīto morālo kaitējumu.**
- 5) **Prasību pārējā daļā noraidīt.**

6) *EUSC* sedz savus un atlīdzina KF tiesāšanās izdevumus.

7) Eiropas Savienības Padome sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2018. gada 25. oktobrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

I. Tiesvedības priekšvēsture	2
A. Par Eiropas Savienības Satelītk centru	2
B. Tiesvedības rašanās fakti un apstrīdētie lēmumi	4
II. Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi	7
III. Juridiskais pamatojums	8
A. Par Vispārējās tiesas kompetenci	8
B. Par pieņemamību	15
1. Par iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz nodarbinātības saikni starp prasītāju un “EUSC”	15
2. Par iebildi par nepieņemamību, kas attiecas uz šī strīda līgumisko raksturu	16
3. Par iebildi par nepieņemamību, ko “EUSC” ir izvirzījis pret prasījumiem atcelt lēmumu, ar ko noraidīts lūgums sniegt palīdzību	17
4. Par iebildi par nepieņemamību, ko “EUSC” ir izvirzījis pret prasījumiem atcelt lēmumu par disciplinārlietas uzsākšanu	18
5. Par iebildi par nepieņemamību, ko “EUSC” ir izvirzījis pret argumentiem, kuri vērsti pret procedūru Apelācijas padomē	18
C. Par lietas būtību	19
1. Par prasījumiem atcelt tiesību aktu	19
a) Par Apelācijas padomes lēmuma tiesiskumu	19
b) Par lēmuma par atstādinašanu no amata tiesiskumu	21
1) Par administratīvās izmeklēšanas tiesiskumu	21

i) Par izmeklētāja izvēli	23
ii) Par to, ka administratīvajā izmeklēšanā attiecībā uz prasītāju tika izmantota aptaujas lapa ar atbilžu variantiem	24
iii) Par prasītājas neiesaistīšanu administratīvajā izmeklēšanā	28
iv) Par savlaicīgu prasītājas piekļuvi administratīvās izmeklēšanas lietas materiāliem ..	29
2) Par administratīvās izmeklēšanas prettiesiskuma sekām	30
c) Par lēmuma par atcelšanu no amata uz laiku tiesiskumu	31
2. Par prasījumiem atlīdzināt zaudējumus	32
a) Par Padomei pārmetās rīcības prettiesiskumu	33
b) Par kaitējumu un cēloņsakarību	33
1) Par mantisko kaitējumu un cēloņsakarību	33
2) Par morālo kaitējumu un cēloņsakarību	34
Par tiesāšanās izdevumiem	35